Opłata pocztwa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען.

הײַנט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 118 | Łódź, Sroda, 21 maja 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כ״ג אייר תר״ץ | № 118

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פרייטאג - דער סיים

פערעפענטליכט דער דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט

וואַרשע, 20 טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). הײַנט אינדערפרי איז דער מלוכה-פרעזידענט צוריקגעקומען פון ספאלע.

באלד האט ער אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט׳ן מארשאל פילסודסקי. וועגען צונויפרופען די אויסעראָרדענטליכע סיים-סעסיע.

אין אווענט איז וועגען דעמזעלבען ענין אויך פארגעקומען א זיצונג פון מיניסטעררראט.

שפעט אין אווענט איז פערעפענטליכט געווארען דער דעקרעט, אונטערגעשריבען פונ׳ם מלוכה-פרעזידענט, אז דער סיים ווערט צונויפגערופען אויף היינטיגען פרייטאג, דעם 23-טען מאי.

גרויסע פראטעסט-פערזאמלונג

וואַרשע, 20 (יט״א טעלעפ.) די מיטגלידער פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט אין פוילען צוזאמען מיט אלע מיטגלידער פון די צענטראל-קאמיטעטען פון אלע ציוניסטישע ריכטונגען האבען בעשלאסען צו רופען אויף היינטיגען דאנערשטאג א גרויסע פראטעסט-פערזאמלונג.

פראקוראר אפעלירט אין דעם ענין זיינפעלד

וואַרשע, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער פראקוראר האט דערלאנגט אן אפעלאציע אויף׳ן פראצעס פון דעם זשורנאליסט יאן זיינפעלד, מחמת ער איז נישט מסכים מיט׳ן ארויסגעזאגטען בעפרייאונגס-אורטייל.

אוניפיקאציע-צוזאמענפאהר פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין פוילען

וואַרשע 20 (יט״א טעלעפאניש!).

דער אוניפיקאציע-צוזאמענפאהר פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין פוילען וועט פארקומען אין הערבסט ה. י.

דער אמת איז קנאפ דארף מען נאך „צופוצען" מיט קלאנגען

לאנדאן, 20 (יט״א טעלעגראפיש).

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע לייקענט אפ ביידע ידיעות פון „דואר היום", 1) אז מאקדאנאלד, אדער פאספילד זאלען זיך האבען אפגעזאגט אויפצונעמען מייצמאנען, און 2) אז די יודישע אגענץ אין אמעריקא זאל זיך האבען אפגעזאגט צו שיקען געלד קיין א״י.

א סעסיע פון דער פאליטישער קאמיסיע פון דער יודישער אגענץ

ירושלים, (יט״א טעלעגראפיש).

קאלאנעל קיש האט היינט מיטגעטיילט, אז די פאליטישע קאמיסיע פון דער יודישער אגענץ וועט זיך צונויפקומען אויף א סעסיע דעם 1. יוני ה. י.

זאל שוין דאס ברענגען די גאולה?!

ס׳ווערט געשאפען א שטענדיגע ווירטשאפטליכע קאמיסיע ביי דער רעגירונג

וואַרשע, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין די פאליטישע קרייזען נעמט מען איבער, אז די רעגירונג האט אויסגעארבייט א פראיעקט איצט צו שאפען א שטענדיגע ווירטשאפטליכע קאמיסיע, וואס זאל זיין א מין פערטרעטער-גוף אנשטאט צווישען דעם סיים און דער רעגירונג.

די דאזיגע קאמיסיע זאל האבען, פערשטעהט זיך, א דיאגנאסטישען כאראקטער (א מיינונגס-ארויסזאגערישען) אבער נישט קיין געזעצגעבערישען.

זי זאל בעטראכטען נאר די ווירטשאפטליכע פראגען פון לאנד.

מ׳האלט, אז זי איז א רעזולטאט פון די פראיעקטען, וואס זענען לעצטענס אויסגעארבייט געווארען דורכ׳ן פינאנץ-מיניסטער מאטושעווסקי און האנדעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי.

דער מבול אין רומעניען

פיל שטעט פערגאסען — הונדערטער מענשען-קרבנות — מיליאנען היזקות

בוקארעשט, 20 (אטא) צוליב די אונאויפהערליכע רעגענס אין רומעניען זענען די טייכען ארויס פון די ברעגען און פערגאסען א ריי שטעטלעך. דאס וואסער אין די טייכען האט זיך אויפגעהויבען אויף 4 מעטער.

די שטעט ראדויץ און טשערניאוויץ זענען פערגאסען. אין פיאטרא און נעאמטו זענען פערגאסען אלע הייזער.

די פערפלייצונג האט לעת-עתה געקאסט דעם לעבען הונדערטער קרבנות.

די שטאט האמאן איז אינגאנצען חרוב.

פון אלע עקען לאנד קומען אן שרעקליכע ידיעות וועגען דער קאטאסטראפאלער פערפלייצונג. די היזקות בעטרעפען מיליאנען.

ווי איז קורח׳ס צייטען

די ערד פלאצט און ס׳רוקען זיך אפ גאנצע שטחים

בערלין, 20 (ספ. טעל.) דאס שטעטעל ווידענבורג, וואו ס׳איז ערשט מיט 10 טעג צוריק פארגעקומען די שרעקליכע נאטור-קאטאסטראפע, איז ווידער געטראפען געווארען דורך א קאטאסטראפע.

אין פיל ערטער שפאלט זיך ווידער די ערד און ס׳רוקען זיך אפ גאנצע שטחים. די צוקער-פאבריק איז איינגעפאלען. די בעוועגונג הינטער דער ערד בערוהיגט זיך נישט. אויף דער באהנ-ליניע בעווייזען זיך נייע שפאלטען און לעכער.

קופאן 5

1-טע סעריע

גרויסער פרעמיען-קאנקורס פון „נייעם פאלקסבלאט"

צושטעלען בלויז 10 קופאנען

שנייד אויס דעם קופאן!

ס׳איז וואויל און גוט מיט בעבע

וואַרשע, 20 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). דער געוועזענער פרעמיער שווטאלסקי, וועלכער איז איצט דער אנפיהרער פון „בעבע" האט היינט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט׳ן מארשאל פילסודזקי וועגען זיין אינספעקציע רייזע איבערן לאנד.

לויט זיין בעריכט, איז די לאגע פון „בעבע" זעהר א גוטע, און די שטימונגען אין לאנד לגבי דער דאזיגער גרופירונג זענען זעהר שטארק און פאזיטיוו, ווי נאך קיינמאל נישט ביז-אהער.

געפונען א טויטען יודען אין א שוהל נעבען ביאליסטאק

ביאליסטאק, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין שטעטעל וואשילקאווע ביי ביאליסטאק האט מען אין דער שוהל געפונען א טויטען קערפער פון א יודען. נער דער יוד איז ווייסט מען דערווייל נישט.

„עקסמיסיע" פון א מת אין ווארשא

מחמת ס׳זענען געגאנגען פראטעסט די וועקסלען, וועט מען איהם מאכען „אריבערציהען"...

וואַרשע, 20. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מיט א פאר חדשים צוריק איז אין ווארשא געשטארבען א גרויסער גביר ברוך-יהודא מולמאן. די קהלה האט דאן פערלאנגט פון זיין משפחה 30 טויזענד זלאטעס קבורה-געלד.

אזוי-ווי די פאמיליע האט דאן פונקט נישט געהאט קיין קאסע-געלד, האט מען דער קהלה געגעבען וועקסלען אויף דער דאזיגער סומע.

אין משך פון די עטליכע חדשים זענען אלע וועקסלען געגאנגען פראטעסט, און די ווענדונגען פון דער קהלה, אז דער חוב זאל רעגולירט ווערען האבען נישט געבראכט צו קיין רעזולטאט.

די קהלה האט זיך דעריבער געווענדט מיט א בקשה צו דער ענטשפרעכענדער מאכט, אז זי זאל דערלויבען דעם רייכען מת „עקסמיטירען" פונ׳ם רייכען קבר אין אן ארימען.

די מאכט האט דערויף מסכים געווען, און מארגען טאקי וועט דער מת אויסגעגראבען און אריבערגעפיהרט ווערען אין אן אנדער קבר אויפ׳ן נייעם בית עולם.

א שרפה אין א יודיש שטעטעל

ראוונא, 20. (יט״א טעלעגראפיש) אין שטעטעל סלצק הינטער טשארני איז אויסגעבראכען א שרפה. ס׳האבען אפגעברענט צעהנדליגער הייזער. דער היזק איז זעהר גרויס.

פערלייכטערונגען ביים בעזאר-גען מיט רויה-שטאף יודישע האנדווערקער

מאסקווע, (יט״א) לויט׳ן בעשלוס פון „סאוונארקאם" דארפען יודישע האנדווערקער, וועלכע ארבייטען ביי זיך אין דער היים און זענען נישט קיין מיטגלידער פון קיין קאאפעראטיווע ארטעלען, בעזארגט ווערען מיט רויה מאטעריאלען פון די קאאפעראטיווע און רעגירונגס-קראמען צוגלייך מיט יענע, וואס ארבייטען אין די ארטעלען.

זאפאלקעס און יודישקייט...

דאנציג, 20. (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער שוועדישער זאפאלקעס-קעניג, וואס האט איצט איבערגענומען דעם זאפאלקעס מאנאפאל אין דאנציג, האט, אלס דירעקטאר פון מאנאפאל בעשטימט דעם יודישען יוסטיץ-ראט גאנגער.

דייטשע קאמוניסטען בעפאלען דעם ענגלישען קאנסולאט אין קעלן

בערלין, 20 (ספ. טעל.) א גרופע קאמוניסטישע דעמאנסטראנטען זענען נעכטען בעפאלען דעם ענגלישען קאנסולאט אין קעלן.

די קאמוניסטען האבען בעווארפען דעם בנין פון קאנסולאט מיט שטיינער און אויסגעבראכט אלע שויבען, דאן האבען זיי מיט רויטער פארב אויפגעשריבען אויפ׳ן טראטואר. „נידער מיט דעם הענקער מאקדאנאלד", „אוועק מיט די הענט פון אינדיע".

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקהייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

Dr. Donchin

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעל. 209-97

נעמט אן פון 9–1 מיטאג און פון 4–7 אווענד.

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בערימטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס אויך הערם אויסגעלערנט גוט שרייבען; א יודישען בריף אין 15 טעג אפילו דעם, וואס קאן גאר-נישט שרייבען.

זאוואדזקא 19, פראנט, 1-טער שטאק. 6466

אויפפאדערונג צו פריזיער געשעפטס-אינהאבער!

צוליב די בעפארשטעהענדע פערלייכטערטע עקזאמענס, וועלכע וועלען אין קורצענס מצד דער האנדווערקער-קאמער דורכגעפיהרט ווערען, פאדערען מיר דרינגענד אויף אלע אונזערע מיטגלידער, וועלכע דארפען עגזאמינירט צו ווערען, אויף היינט, מיטוואך דעם 21 מאי 8 אווענד צו קומען אין קאנצעלאריע פון צעך זיך צו די עגזאמענס פערשרייבען. אויך נישט מיטגלידער ווערען אויפגעפאדערט זיך צו רעגיסטרירען אלס מיטגלידער אום צו קענען גענייסען פון די פערלייכטערטע עגזאמענס, דען דאס אינדוסטריבעזעץ געהט ארייין אין קראפט דעם 15-טען דעצעמבער 1930. מיר מאכען דערויף אויפמערקזאם, אז דער יעניגער וואס וועט ביז דעם 15 דעצעמבער 1930 נישט בעזיצען א דיפלאם אלס מייסטער (מיסטרז) פערלירט די רעכט צו בעשעפטיגען לעהרינגלעך (טערמינאטארען). עס ליגט דארום אין אייערע אייגענע אינטערעסען נישט צו פערזוימען און קומען זיך רעגיסטרירען.

די פערוואלטונג פון פריזיער-צעך

אין לאדז, פיעטריקאווער 85

6951

אלגעמיינער גענעראל-שטרייק אין א״י

אלס פראטעסט געגען אפשטעלען די אימיגראציע

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש).

דער ועד לאומי האט פראקלאמירט (אויף דאנערשטאג) אן אלגעמיינעם גענעראל-שטרייק, אלס פראטעסט געגען אפשטעלען די עמיגראציע קיין א״י.

דער שטרייק וועט זיך אנהויבען 12 א זייגער בייטאג.

ערב דעם גענעראל-שטרייק

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש).

דער ועד הלאומי צוזאמען מיט׳ן הרבנית-הראשית מאכען אלע אנשטרענגונגען, אז דער וואַרשטאט׳דיגער גענעראל-שטרייק זאל אדורך רוהיג.

זיי האבען זיך מחמת דעם געשטעלט אין פערבינדונג מיט אלע ענטשפרעכענדע יודישע ארגאניזאציעס.

ס׳גאנצע יודישע לעבען אין לאנד זאל אין דעם טאג בלייבען שטעהן.

מעמאריאל פון „פועלי-ציון" צו דער לייבאר-פארטיי

לאנדאן, 20 (יט״א טעלעגראפיש).

דאס פאליטישע ביוראָ פון די רעכטע „פועלי-ציון" האט איבערגעגעבען א מעמאריאל דער ליי באר פארטיי אין וועלכען ס׳ווערט פערלאנגט צו רעאגירען אויף דעם פראטעסט פון יודישער איינוואנדערונג קיין א״י. אין די קרייזען פון די „פועלי ציון" הערשט די איבערצייגונג, אז די לייבאר-פארטיי וועט אויפלייכטען און ערנסט אויפנעהמען די פאסטולאטען פון די „פועלי ציון".

העברעאישע פרעסע וועגען דער גזירה

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש).

אין דער גאנצער העברעאישער פרעסע ערשיינען שארפע ארטיקלען פאר׳ן אפשטעלען די איינוואנדערונג קיין א״י. „הארץ" שרייבט: „די פאליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג וועט ברענגען צו דעם, אז סיהעלען פלאצען די פאזיציעס און גערודלד פון דעם יודישען ישוב".

„דבר" שרייבט:

אלע פאליטישע אקטען, וואס זענען ערשינען ביז איצט פון סאן-רעמא ביז דער באלפור-דעקלאראציע זענען א ליגען, אויב מלאוט נישט יודען איינוואנדערען קיין ארץ-ישראל.

„דואר היום" פאדערט צוזאמענרופען אן׳אויסערגעוועהנליכען קאנגרעס.

דעפעשע פון יבניאל צום צ.ק. פון „החלוץ"

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש).

די חלוצים פון „יבניאל" האבען ארויסגעשיקט א דעפעשע צום צ. ק. פון „החלוץ" אין ווארשא מיט פאלגענדען אינהאלט: „שליסט פעסט די רייהען, ברעכט אדורך די טויערן! הורך די ווילדערנישען פון גליל זיינט עוזר, נישט קעגענדיג אויף דער גזירה!"

פערלויף פון אראבישען שטרייק אין דעם „פאלעסטינא-טאג"

דער שטרייק איז פארגעקומען בלויז טיילווייז

ירושלים, (יט״א) פון פאליציאישע קוועלען דערוויסט זיך די יט״א, אז דער שטרייק, וועלכער איז פראקלאמירט געווארען דורך דער אראבישער דעלעגאציע אויף דעם „פאלעסטינא-טאג", דעם 16. ה. ח. האט געהאט ערפאלג נאר טיילוויין. עס זענען נישט פארגעקומען קיין שום צווישענפאלען. עס איז נישט געווען צו בעמערקען קיין ספעציעל פערשטארקטע בעוועגונג פון די אראבער אין די ארומיגע דערפער קיין ירושלים אין פערגלייך מיט דער געוועהנליכער בעוועגונג, בעת גרויסע אראבישע ימים-טובים. עס איז אויך נישט פארגעקומען קיין שום ספעציעלע פעראמלונג און דעם אמאר-מעטשעט אויסער געוועהנליכע תפילות.

די אראבישע עקזעקוטיווע האט ארויסגעשיקט דרינגענדע אויפאדערונגען צו אלע אראבישע געשעפטס-איינגענטימער און ארבייטער אין לאנד, זיי זאלען שליסען די געשעפטען און נישט קומען צו דער ארבייט. די קריסטליכע אראבער אין בית-לחם האבען בעקומען א ווארנונג, אז אויב זיי וועלען נישט בעטיילינגען זיך אין דעם שטרייק אין „פאלעסטינא-טאג" וועט מען זיי באיקאטירען.

פאדערונג ס׳זאל פערבאטען ווערען דער עוד-פערקויף

פאר יודען אין ארץ-ישראל

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש).

אין דער ענגלישער בייגלאגע פון׳ם אראבישען ארגאן „פאלעסטיין" ווערט ארויסגעשטעלט די פאדערונג, אז נאכ׳ן אפשטעלען די יודישע עמיגראציע קיין א״י זאל אויך פערבאטען ווערען דער ערד-פערקויף פאר יודען.

קאנפערענץ פון דער יודישער אגענץ אין פוילען

ווארשא, 20 (יט״א טעל.פ.) דעם 25 יוני וועט פארקומען אן׳אויסערארדענטליכע קאנפערענץ פון דער יודישער אגענץ אין פוילען, אין וועלכער עס וועלען זיך בעטייליגען ציוניסטען און נישט-ציוניסטען. אויף דער דאזיגער קאנפערענץ וועט אניסגעארבייט ווערען א מעמאריאל, וועלכער וועט איבערגעגעבען ווערען דעם ענגלישען אמבאסאדאר אין ווארשא כדי איבערשיקען איהם ווייטער אין זיין רעגירונג.

איינגעפאלען אן׳אלטער טורעם

13 פרויען דערהרג׳עט; 8 – שווער פערוואונדעט

היעג, 20 (ספ. טעל.) פון סמירנא מעלדען די ווינער ציימונגען, אז אויף די אפיוםפעלדער נעבען דער שטאט איז איינגעפאלען א טורעם, וועלכער שטאמט נאך פון די רוימישע צייטען. אונטערן טורעם האבען גראר געזעסען 21 פרויען, 13 פון זיי זענען דערהרג׳עט געווארען, 8 זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

אזא נס ממש

מיט א דריי יעהריג יונגעלע

בירנאשטש, 20 (ספ. טעל.) אויף דער באהן-ליניע נעבען דאבעלנא האט זיך געשפילט דאס 3-יעהריגע יונגעלע פון לאנדווירט סינינגער.

אין א געוויסען מאמענט איז אנגעקומען א צוג און גלייך ארויפגעפאהרען אויפ׳ן קינד. די מוטער, וואס איז געשטאנען פון דערווייטענס איז געפאלען אין חלשות. די איבערראשונג איז אבער געווען גרויס, ווען נאכ׳ן ארורכפאהרען פון צוג האט זיך דאס קינד אויפגעהויבען און מיט א געוויין צוגעלאפען צו דער מוטער. דאס קינד איז ארוים אינגאנצען אונבעשעדיגט.

ראדזשער נייעס

א „פאסט-קעסטעל"

פון דער לאדזשער ראדיא-סטאציע

צוליב דעם, וואס די לאדזשער ראדיא-סטאציע בעקומט מאסען-בריף אויף וועלכע עס איז שוין געווארען אונמעגליך צו ענטפערען דורכ׳ן מיקראפאן פון צייט-צו-צייט, האט די „פאלסקא ראדיא" בעשלאסען איינצואָרדנען יעדען מיטוואך א ספעציעלען „פאסט-קעסטעל" אונטער די לייטונג פון רעד. יאן פאטראווסקי. דאס „פאסט-קעסטעל" וועט שאפען א קאנטאקט צווישען די ראדיא-אבאנענטען און דער ראדיא-סטאציע.

היינט שוין בעתן אויסגעבען פון דעם לאדזשער „פאסט-קעסטעל" וועלען די לאדזשער אפאנענטען שוין הערען די פרעכטיגע דיקציע פון געוועזענעם לאדזשער זשורנאליסט ה׳ יאן פאטראווסקי.

400 מענשען בעלאגערען א וואלד

אויף זוכען רויבער

(א) אין געוועלב פון מארדאלענא גראצאווא אין דאריף בראדי וועלכער קריין זענען אריינגעקומען 2 אומבעקאנטע און געבעטען א האלבע קילא וואורשט. פון געוועלב זענען זיי ארויס אין דער וואוינונג און זענען זיי האבען דארט געטראפען גראדאווס קוזין יאן וואוזניע האבען זיי דערהאנדעלט מיט א רעוואלווער געפאָדערט פון אים, אז ער זאל זיי אפגעבען דעם געווער. דערווייל איז גראבאווא ארויסגעלאפען פון געוועלב און פערשליסענדיג די טיר געמאכט א געשריי. די באנדיטען זענען ארויסגעשפרונגען דורכ׳ן פענסטער, פערשטאפט גראדאווען דאס מויל און מיט די רעוואלווער קאלבעס איהר געמאכט עטליכע וואונדען און זענען אנטלאפען.

די פאליציי וועלכער האט מיטגעטיילט וועגן דעם אנפאל האט אנגעהויבען אן אבלאווע אין ארומיגען וואלד אין דער אבלאווע מיט וועלכער ס.פ.הרט אן אינספעקטאר נאסיק נעמען אנטייל 400 מאן.

אנ׳אנפאל אויף א פאליציאנט

(2) דער פאליציאנט, וועלכער איז געשטאנען אויף דער וואך אויף רוג פיעטריקאווער און זאמענהאף האט בעמערקט פאהרען אויף דער פיעטריקאווער א פוהר, אויף וועלכער עס זענען געזעסען צוויי שיכור׳ע מענער און איינער, א דריטער, איז געגאנגען נעבען די פערד און האט זיך אויך קוים געהאלטען אויף די פיס. דער פאליציאנט איז צוגעגאנגען צו די דריי און זיי פארגעלעגט, קודם-כל צו פערקירעווען די פוהר דורך זאמענהאף גאס אויף קאטשושקא און פון דארט, האט דער פאליציאנט געוואלט די דריי צופיהרען צום פאליציי-קאמיסאריאט. און צו אמענשטעלען א פראטאקאל פאר שכרות. די דריי מענער האבען אבער פאר קיין שום פאל נישט געוואלט צופאהרען צום פאליציי-קאמיסאריאט און אויפגעהויבען אנ׳אונרוהע. עס האבען זיך צו זיי פאלד צוגעלאנטע עטליכע נאך פינסטערע פערזאנען און געוואלט דרואהען דעם פאליציאנט מיט שטיינער און שטעקענס. דאס אלץ איז פארגעקומען פאר׳ן בנין פון ר. א. ק. אויף רוג זאמענהאף און גאמשעשקא גאסען. אנ׳אפיציר אויפ׳ן באלקאן האט בעמערקט, אז דער פאליציאנט געפינט זיך צווישען המון איז א שווערער ראגע און איהם ארויסגעשיקט צו הילף א פאר זעלנער. דער עולם האט אבער בעמערקט, אז די זעלנער זענען נישט פעוואפענט און זיך פאר זיי נישט איבערגעשראקען. נאר אויך זיי געגומען זידלען און בעווארפען מיט שטיינער. דער דיזשורירענדער פאר׳ן בנין זשאנדארם האט זיך דאן אריינגעמישט אין דעם געשלעג און אנגעשטעלט אויף דעם עולם דעם אנגעלאדענעם רעוואלווער. דער עולם איז אפיסעל אפגעקילט געווארען, אבער זיך נישט צוגאנגען, ביז עס איז האט מען ארעסטירט. די דריי שכור׳ע זענען: דער נישט אנגעקומען רייטער-פאליציי און דעם המון צוטריבען. די דריי שכור׳ע און נאך צוויי פערשוין 54-יעהריגער וולאדיסלאוו א. עש (ליפאווא 87), זיין אייגעם דער 21-יעהריגער בראניסלאוו וואורך און 31-יעהריגער לעאפאלד קראוזע. די צוויי פערזאנען וועלכע פאליציאנט געזעהן זענען: דער 21-יעהריגער מאריאן דילעווסקי (קאנסטאנטינער 11) און וולאדיסלאוו זאגמינסקי (זאכאדניא 32).

צירק

נעכטיגע רעזולטאטען

אין די נעכטיגע רינג קאמפען זענען געווען פאלגענדע רעזולטאטען: 1) גריקיס – מירנא האבען געקעמפט 20 מינוט אהן רעזולטאט, 2) דעביע האט אוועקגעלייגט פעריגגער׳ן אין 17 מינוט, 3) דער פוילישער מייסטער שטעקער קעמפט מיט׳ן אזויגערופענעם גומי-מענש קלעי. דאס איז די אמת׳ע סענסאציע: אין דער 26 טער מינוט בעזיגט קלעי שטעקער׳ן דורך א סופלעס, 4) די לעצטע פאר אין פאשאף-קרויז, אין דער פערצעהנטער מינוט בעזיגט דער יודישער גבור דעם ברוסאלען קרויז.

היינט קאמפען: 1) שטעקער – גריקיס; 2) קרויז – מירנא (באקס קאמף ביז רעזולטאט); 3) קלעי-לע-פאוור (דעצידירענד) און דעביע-פאשאף (דעצידירענד).

זאלען אלע סוחרים, פאבריקאנטען, האנדווערקער און קליינהענדלער וויסען,

אז מען ברויכט נישט שטעהן אין די רייהען ש״ה׳ן, ווען מען וויל ערלעדיגען אין סאנד גראדזקי א סאנדאווע ספראווע, דען פאר א קליינע מאר זלאטעס ערלעדיגט שנעל און פינקטליך די ניי-געעפענטע

ביורא „VESTA"

43 צעגעלניאנא 43

אויך פראטעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויף אייגענע קאסטען. בעמערקונג: קלאגזאכעס ווערען ערלעדיגט אין משך פון צוויי טאג.

פאנדאטע זנאמסקעס ווערען פערקויפט צו מיגימאלע פרייזען און מ׳ברויכט נישט צו שטעהן אין קיין רייהען.

יודישע שוהלען אין חברון ווערען ווייטער פערניכטעט

ירושלים, (יט״א) צוויי יודען, וואס האבען לעצטענס בעזוכט חברון, טיילען מיט, אז עס קומט דא ווייטער פאר דאס פערניכטען און בערויבען יודישע שוהלען און אנדערע עפענטליכע יודישע אינסטיטוציעס. די יודישע בעזוכער האבען זיך דער רויף בעקלאגט פאר א פאליציי-אפיציר, וועלכער האט געענטפערט: איהר, יודען, מוזט אליין אפהיטען אייערע שוהלען און חברון, ווייל מיר קענען דא גארנישט העלפען.

אין אינדישען קעסעל

זיך אפגעשטעלט 57 אינדישע ציטונגען

לאנדאן, 20 (אטע) „דיילי-מייל" מעלדעט פון אלהאבאד, אז די קלאנגען וועגען דער פערשטענדיגונג פון דער אינדישער רעגירונג מיט גאנדהין זענען נישט ריכטיג. די מיטגלידער פון דער ליבעראלער גרופע פון אינדישען קאנגרעס אין באמבעי האבען געפרובט צו בעווייזען דעם אינדישען וויצע-קעניג צו אונטערהאנדלונגען מיט גאנדהין וועגען א פאליטישען קאמפראמיס. דער וויצע-קעניג האט אבער די פראפאזיציע אפגעווארפען.

אין שטעטעל מולשאם האבען אונבעקאנטע פערשוינען געווארפען א באמבע, וועלכע האט פערוואונדעט א פאליציי-אפיציר און 8 פאליציאנטען, אין מאראס זענען פארגעקומען גרויסע ארעסטען.

לאנדאן, 20 (אטע) דער אונטערשטאטס-דירעקטאר פאר אינדיען האט נעכטען ערקלערט אין פארלאמענט, אז צוליב דעם אינפיהרען פון פרעסע-צענזור האבען זיך אפגעשטעלט 40 טעגליכע ציימונגען און 17 וואכענשריפטען אין אינדיען.

מיט וואס די „קולטורעלע אייראפא"

שפייזט דאס „ווילדע" אזיען

בערלין, 20 (ספ. טעל.) די כינעזישע קאַאליציע פון צפון-מיליטער אונטער דער אנפיהרונג פון גען. יען-סי-שאן פערעפענטליכט א ידיעה, אז דער פראנצויזישער מאכט אין אינדא כינא האט זיך איינגעגעבען צו פערהאלטען א טראנספארט ניפטיגע גאזען, וועלכער איז בעשטימט געווען פאר דער נאנקינער רעגירונג.

דער טראנספארט איז געקומען דורכ׳ן ים פון אייראפא.

לויט די ידיעות פון גען. יען-סי-שאן זענען די דאזיגע גאזען געברענגט געווארען דורך דער נאנקינער רעגירונג אוים דייטשלאנד. ס׳איז אויך פעסטגעשטעלט געווארען, אז דאס איז נישט דער ערשטער טראנספארט.

גען. יען-סי-שאן האט וועגען דער ענטדעקונג פון טראנספארט ניפטיגע גאזען מודיע געווען דעם סעקרעטאריאט פון דער פעלקער-ליגע. דער גענעראל פאדערט צו בעשטראפען דייטשלאנד, ווייל זי האט פערקויפט גיפטיגע גאזען, וואס איז שטרענג פערווערט.

א לאנגיעהריגער געוועזענער

מיליטער-בעאמטער

ערטיילט אינפארמאציעס אין מיליטער-ענינים, גיט פערשידענע עצות, ספעציאליסט פון ביטעס פאר איינציגע שפייזערס.

ב. מאן פיעטריקאווער 10

די מאדערנע אינקוויזיציע

אין מיטעל־אלטער האט מען דעם עם־קשה־תורה, די יודען, וואס האבען געהאט די העזה צו נישט וועלען זיך לאזען אסימילירען מצד דער קריסטליכער ארומיגער בעפעלקערונג, — געווארפען אויף פלאקערדיגע האלץ און פערברענט. די ווילדע אינקוויזיציע, וועלכע איז אגב געווען נאר א ראדיקאלער מיטעל צו אסימילירען יודען, כדי פטור צו ווערען פון זייער קאנקורענץ, — האט שוין דערמאלסט זיך געשעהמט פאר אזא ווילדע נבלה, ווי ווארפען אומשולדיגע מענשען אין פייער. דעריבער האט זי געמאכט א פרומען פנים און געזאגט: „איך וויל נאר פאר'ן יודען! איך פערברען זייער זינדיגע גוף, כדי צו ראטעווען און אפריינינען זייער נשמה!..."

איצטער אין צוואנציגסטען יאהרהונדערט, ביי דעם וואונדערבארען אויפבליה פון דער וויסענשאפט און דער טעכניק אין דער וועלט, ביי דעם „הויכען מצב פון דער אייראפעאישער קולטור" — א צעטער ברענט מען שוין נישט די בעסטע יודען אויף פלאקערדיגע האלץ, כדי די איבערגע זאלען מורא האבען... נאר מען [...], מען מאטערט און מען פטרט דאס גאנצע יודישע פאלק, דער עיקר אין מיטעל־ און מזרח־אייראפע, און דעם מיט אייראפעאישען קאמפארט אויסגעפוצטע גיהנום פון באוואוסט.

די קריסטליכע געזעלשאפט און די קריסטליכע מלוכה, פאר וועמען די מענשענליבע איז דאך, ווי באוואוסט, די הייליגסטע זאך, שטויסט ארויס מיט דער גרעסטער אכזריות די יודישע ארבייטער, בעלי־מלאכות און סוחרים פון זייערע א נגעוועכענע ארבייטס־ערטער, צווינגענדיג זיי צו לעבען, אדער בעסער געזאגט — צו שטארבען פון דער לופט!... עס העלפט זיך דאך אבער נישט מודה זיין אז אזא מין מילדע און פאר אלעמען שרעקליכע עבירה, [...] ווערט בעגאנגען נאר צוליב קאנקורענץ, — זאגט די מאדערנע אינקוויזיציע פרום צו אויף איהרע הענד און טענה'ט: מען מוז די יודען אויסהאבען; א נישט — וועט די גאנצע מדינה אומקומען! והא ראיה: זעהט, ווי זיי דרעהען זיך ארום פון דער „פראדוקטיווער" ארבייט און שטרעבען נאר צום שווינדעל, צום פאראזיטיזם [...] לופט־קיום!"

די דאזיגע אלע גולגישע און שווינדלערישע בלבולים, וועלכע ווילען פערשענערען די מעשים תעתועים פון דער מאדערנער אינקוויזיציע, האבען מיר שוין לאנג אויפגעדעקט און דערוויזען אז זייער פוסטקייט, אז זייער ניהערטרעכטיגקייט; פונדעסטוועגען בושעוועט די אינקוויזיציע ווייטער ארום דער יודישער נאס, וואס ווייטער אל עמהר!..

מען האט דאך געקענט פרעגען ביי דער מיטעל־אלטערליכער אינקוויזיציע: „אויב דו ווילסט מיט פייער אפריינינען די זינדיגע נשמות, איז היות ווי אלע מענשליכע נשמות זענען דאך מעהר־ווייניגער זינדיגע, סוזשע דאך זיי אלע ברענען!"

און מען קען אויך פרעגען די מאדערנע אינקוויזיציע: „הא וואס, ווי דו שטרעבסט כלומרשט נאר צו „פראדוקטיווער" ארבייט און צום סאציאלען יושר, סוזשע דאך פערפאלגען אלע פערמיטלער און בכלל אלע בורזשואזן!... פארוואס פערפאלגסטו עפעס נאר יודען און פארוואס שטרעבסטו נישט צום סאציאליזם?..."

יא! פרעגען קענט איהר, בלייבט א קשיא...

קען דאס געוויסען פון פעלקער רוהיג אריבערגעהען צום סדר־היום איבער א גאנצען פאלק, וואס ווערט דורך דער נייער אינקוויזיציע געמאטערט און געפייניגט אן א שיעור און אן אנ'ערך? קען די פעלקער־ליגע רוהיג אריבערגעהען צום סדר־היום איבער דעם העלישען און חשוב'ן פרוב, וועלכער האט זיין גלייכען נישט און וועלכען דאס יודישע פאלק מאכט אין ארץ־ישראל, כדי ארויסצורייסען זיך פון דער אינקוויזיציע, וואס האט איהם פערמאטערט ביז צום טויט?

איך מיין — אז חוץ דעם הייליגען חוב, וואס ליגט אויף דער פעלקער־ליגע צו העלפען יודען עפענען ארץ־ישראל דעם איינציגען ווינקעל, וועלכער פיהרט צו זייער בעפרייאונג, און פון וועלכען יודען וועלען זיך סיי־ווי קיינמאל נישט אפזאגען, — חוץ דעם ליגט אויף דער פעלקער־ליגע א הייליגער חוב אנווענדען דא אין גלות א גאנצע שורה מיטלען, וועלכע זאלען זיכערען יודען זייערע עלעמענטארע רעכט.

אויב די פעלקער־ליגע וויל טאקע אויסרייסען דעם געוויסען פון אלע מלוכות און זייער געזעלשאפטליכע מיינונג, מוז זי אויסארבייטען געוויסע פאדערונגען אדער א געוויסע מאראלישע און קולטורעלע הויך, אונטער וועלכער קיין מלוכה טאר זיך נישט אראפלאזען!

דעריבער מוז קודם־כל געפאדערט ווערען ביי איטליכער מלוכה, וועלכע האט דעם כבוד פון געהערען צו דער פעלקער־ליגע, די זיכערונג פון לעבען און אייגענס פון אלע איהרע בירגער אן קיין שום חלוק!

א לאנד, וואו עס קומען פאר פאגראמען, טאר נישט געדולדעט ווערען אין דער משפחה פון די קולטורעלע מדינות! די ערשטע מוז אויסגעשלאסען ווערען פון פעלקער־בונד די ווילדע רומעניע, וואו דער פאגראם נעמט וואס ווייטער אלץ מעהר אן דעם כאראקטער פון „סטודענטישע עקסצעסען", וועלכע ווערען אין אויסלאנד פארגעשטעלט, אלס אומשולדיגע „סטודענטישע שטיפערייען"; אין דער אמת'ן זענען דאס דאך עכטע פאגראמען, וועלכע ווערען אויסגעפיהרט פון זייטיגע אגיטאטארען בכוון דורך סטודענטען, כדי צו גאראנטירען די בעטייליגטע פון שווערע געזעצליכע שטראפען... אין אויסלאנד ווערען אלע די דאזיגע „עקסצעסען", „שטיפערייען" פאטאלעליזירט און די גאנצע פאליטיק בנוגע יודען ווערט פארגעשטעלט, ווי א „פריינדליכע".

„ביי אונז, טענה'ט די רומענישע רעגירונג אין אויסלאנד — איז נאר קיין יודישע שאלה נישטא!"

מיט די דאזיגע און מיט נאך אנדערע ליגענס פערדרעהט מען די צייגער און נארט מען אפ נישט איין מלוכה־מאן אין אייראפע. דעם זעלבינגען מאנעווער הער'ן איבער אויך אנדערע מדינות!...

עס מוז דעריבער אנערקענט ווערען דורך דער פעלקער־ליגע דאס רעכט פון דער „יודישער אגענציע" פארצושטעלען יעדען בכלל און אויפצוקלערען די יודישע לאגע פאר דער פעלקער־ליגע.

ווייטער טאר זיך די פעלקער־ליגע נישט בעגנוגענען מיט איהר געוועהנליכען „טעמע ז' ד', ה' קארואק!". אין די לענדער, וואו עס קומען פאר און וועל[...] בער עס איז פארם פאגראמען, אונטער וועלכע שילד עס זאל נישט זיין, מוז די פעלקער־ליגע איינגרייפען א סך טיפער און ברייטער אין דער סובערעניטעט פון דער מלוכה־מאכט, ווי דאס איז ביז איצטער געשעהן אויפ'ן סמך פון טראקטאטען און אפמאכען!...

די פעלקער־ליגע מוז אויסארבייטען א גאנצען פלאן פון שטראף־סאנקציעס, וואס זאלען איהר געבען די מעגליכקייט צו דערשטיקען די פאגראמען אומעטום וואו זיי זאלען נישט פארקומען!

דאס לעבען דער אייגענס און דאס [...] אויף ארבייט פון אלע בירגער מוזען געשיצט ווערען דורך דער פעלקער־ליגע, אויב די מלוכות קענען נישט אדער ווילען דאס נישט טון!

דאן וועט אויפהערען די שרעקליכע יודישע אינקוויזיציע!

רעפ. ד״ר י. וויגאדסקי.

דאס געשריי פון קאזאק הנגזל

אראבישע פרעסע וועגען די איבערגעריסענע אונטערהאנדלונגען מיט דער אראבישער דעלעגאציע

ירושלים (ט״א) דער אפיציעלער ארגאן פון העכסטען מוזולמענישען ראט „על דזשאמעא על־אראביא" שרייבט אין א לייט־ארטיקעל אין צוזאמענהאנג מיט'ן איבעררייסען די אונטערהאנדלונגען מיט דער אראבישער דעלעגאציע אין לאנדאן:

מיר האבען געוואוסט, אז מען דארף נישט לעגען קיין גרויסע האפנונגען אויף דער מיסיע פון דער אראבישער דעלעגאציע קיין לאנדאן. מיר האבען געוואוסט, ווי עס איז די שטעלונג פון אימפעריאליסטישע רעגירונגען לגבי שוואכע פעלקער. מיר האבען געוואוסט אויך וועגען דעם ציוניסטישען פינאנציעלען איינפלוס אויף דער בריטישער רעגירונג. אבער מיר האבען קיינמאל זיך נישט פארגעשטעלט, אז דער דאזיגער איינפלוס זאל זיין אזוי גרויס, ווי עס ווייזט זיך איצט ארויס. אונזערע האפנונגען אויף א גערעכטער לעזונג פון פאלעסטינא־פראבלעם זענען צוגרונד געגאנגען צוליב דעם ציוניסטישען איינפלוס, וואס האט געוויזען צו אונזער רעה. איצט איז אונזער פליכט, אויפצודעקען פאר דער גאנצער מוזולמענישער און אראבישער וועלט דאס גאנצע אונרעכט, וואס ווערט לגבי אונז בעגאנגען אין ארץ־ישראל. אלע אראבער איבער דער גאנצער וועלט מוזען זיך פעראייניגען לטובת אונזער אלגעמיינער זאך.

דער ארגאן פון דער אראבישער עקזעקוטיווע „פאלעסטין" שרייבט: עס איז פאר אונז נישט געווען קיין איבערראשונג, אז גרויס־בריטאניען האט בעשלאסען צו איגנארירען די א״י־אראבער, בעזונדערס אויב מען זאל נעמען אין אכט די איבערגעריסענע אונטערהאנדלונגען מיט די אראבער און עגיפטען און די הארבע פאליטיק, וואס גרויס־בריטאניען פיהרט אין אינדיען. די בריטישע רעגירונג ענטפערט אויף די אראבישע פאדערונגען מיט מיליטערישע קראפט. אט פארוואס גרויס־בריטאניען האט איגנארירט [...] טעות. אבער גרויס־בריטאניען האט א טעות אין איהר פאליטיק. זאל איהר רעה „פאלעסטינא־טאג" איבערצייגען, אז די א״י־אראבער ווערען אונטערשטיצט דורך דער גאנצער אראבישער וועלט. די יודען, שרייבט ווייטער „פאלעסטין", וועלען גרויס־בריטאניען אריינטרייבען אין דעם אבגרונד, אין וועלכען זיי האבען שוין אריינגעטריבען רוסלאנד.

די ארץ־ישראל־פראגען איז גענף

אין דער בעלויכטונג פון דער ענגלישער פרעסע

לאנדאן (ט״א) „טיימס" פערעפענטליכט א לייט־ארטיקעל וועגען דער ערקלערונג פון מיג. הענדערסאן אויף דער לעצטער זיצונג פון ראט פון פעלקער־בונד. די צייטונג שרייבט:

מיג. הענדערסאן האט אין זיין רעדע בערירט א רייהע א״י־פראגען. פון דער ערקלערונג איז צו זעהען, אז די ארבייטער־רעגירונג בעטראכט איצט די וועגען צו רעאליזירען די הויפט־עמפעהלונגען פון דער שאו־קאמיסיע. בעמערקענסווערט איז געווען דער אפזאץ פון זיין רעדע, וואו ער האט דערמאנט וועגען דער אראבישער דעלעגאציע. די פארשטעהער פון דער אראבישער עקזעקוטיווע אין לאנדאן האבען דאך נישט נאר איבערגעגעבען זייער שטאנדפונקט דער מאנדאט־מאכט, ווי וואס האט ערקלערט הענדערסאן, נאר אויך ארויסגעשטעלט א רייהע פאדערונגען, וואס ווערען בעצייכענט דורך דעם רעגירונגס קאמוניקאט אלס פונקטען [...]. איינער דער וויכטיגסטער אפזאץ פון הענדערסאנ'ס ערקלערונג רעדט וועגען דער שטרעבונג פון דער רעגירונג צו געפינען מיטלען צו בעפרידיגען אין די ראמען פון מאנדאט די גערעכטע פאדערונגען. דאס קען האבען נאר די בעדייטונג, אז די רעגירונג נעמט אין בעטראכט א געוויסע קאנסטיטוציאנעלע פארם פאר א״י, וואס זאל בעפרידיגען די געמעסיגטע אראבער און ציוניסטען און איז אבער נישט אננעמבאר פאר די רעוויזיאניסטען און די ראדיקאלע אראבישע פיהרער. דער וויכטיגסטער טייל פון מיג. הענדערסאנס ערקלערונג איז די אונצוויידייטיגע פעסטשטעלונג, אז דער ערשטער חוב פון דער מאנדאט־מאכט איז איינהאלטען שלום און רוה אין לאנד.

דער „מאנטשעסטער גארדיאן" רעדט ארום די בעשטימונג פון דער כותל־מערבי־קאמיסיע. די צייטונג ערקלערט: דער געוו. שוועדישער אויסערן־מיניסטער לעפגרען צוזאמען מיט ה' פארר, דעם שווייצער געוועזענעם ריכטער און ה' וואן קעמפען, וועלכער איז לאנגע צייט געוועזן האלענדישער גובערנאטאר פון סומאטרא (האלענדיש־אינדיען) — בילדען א קרעפטיגע קערפערשאפט. די קרעפטען פון דיפלאמאטיע, רעכט און קאלאניאלע ערפאהרונג וועלען ווערען גענוצט, כדי צו געפינען א בעפרידיגענדע לעזונג. די קאמיסיע בעווייזט נאך א מעלה: זי קען האנדלען מיט דער אומאבהענגיגקייט פון נייטראלע מענשען און דערפאר שטיצען זיך אויף דער גאנצער אויטאריטעט פון פעלקערבונד. די כותל־מערבי־פראגע איז נישט קיין פראבלעם, וואס פערלאנגט בעשלוסען וועגען פאליטיק, נאר פאדערט אן אויפקלערונג פון א זעהר פערוויקעלטען ענין. די פראגע פון די יודישע און אראבישע רעכט צום כותל איז פריהער פאר אלס א רעכטליכער פראבלעם. דער רוה און [...] אבהענגיג פון דער פולער און [...] ענטשיידונג פון דער פראגע. די כותל־מערבי־קאמיסיע וועט דעפיניטיוו ענטשיידען וועגען דעם רעכטליכען צושטאנד פון כותל־מערבי און וועט אזוי־ארום בעזייטיגען איינעם פון די צאהלרייכע קוועלען פון אראביש־יודישען שטרייט.

צי איז פערו א מעגליכקייט

פון א יודישער קאלאניזאציע אין פערו?

פערזאמלונג פון יודישע כלל־טוער אין בערלין

בערלין (ט״א) לויט דער איינלאדונג פון „עמיגדירעקט" ווי עס איז שוין מיטגעטיילט געווארען איז פארגעקומען אין [...]האטעל א פערזאמלונג פון יודישע כלל־טוער, כדי אויסצוהערען א בעריכט וועגען פראיעקט פון א יודישער קאלאניזאציע אין פערו (דרום־אמעריקע). אין דער בעראטונג האבען זיך בעטייליגט פראפ. פראנץ אפענהיימער, בעקאנטער לאנדווירטשאפטליכער עקספערט הער ריק, פארזיצער פון בערלינער קהלה־ראט געהיימראט ד״ר שטערן, ד״ר אסקאר קאהן, סינגאלאווסקי (ארט) ד״ר טשעריקאווער (עמיגדירעקט), פראפ. ב. ברוצקוס און אנדערע.

די פערטרעטער פון „עמיגדירעקט" ד״ר ברוצקוס און ה' אסקאר קאהן ערקלערען, אז דער „עמיגדירעקט" שטעהט ווייט פון פראיעקט און האט בלויז בדעה צו געבען א מעגליכקייט די פעראינטערעסירטע פערזאנען פארצולעגען זייערע פלענער, בנוגע דער יודישער קאלאניזאציע אין פערו.

בארון מאלצאן ערקלערט, אז דער פערשטארבענער דייטשער אויסערן־מיניסטער שטרעזעמאן האט זיך זייט יאהרען בעשעפטיגט מיט'ן פלאן פון קאאפערירען דייטשע און יודישע קאלאניזאציע אין פערו. ד״ר מאנפרעד הירשבערג רעפערירט נאכדעם אויספיהרליך וועגען די געאגראפישע, קלימאטישע און נאציאנאלע בעדינגונגען פון מזרח־פערו.

דער רעפערענט ערקלערט, אז דאס לאנד איז זעהר רייך און די קאלאניזאציע־מעגליכקייטען זענען זעהר גינסטיג. עס איז נאר נויטיג די געהעריגע איניציאטיוו.

נאך די רעפעראטען האט זיך אנטוויקעלט א לעבהאפטע דיסקוסיע, אין וועלכער פראפ. אפענהיימער, רעד. קלינאוו האבען געשטעלט די פראגע, ווער עס זענען די פראיעקט־געבער, ווער שטעהט אונטער דעם קאנסארציום און צי איז די פערו־רעגירונג בעקאנט מיט'ן פראיעקט און איז מסכים אויף א יודישע קאלאניזאציע. בארון מאלצאן האט דערויף געענטפערט, אז א קאנצערן פון באליוויען האט בעקומען א קאנצעסיע אויף 98 יאהר פון דער פערו־רעגירונג צו קאלאניזירען 5 מיליאן העקטאר בארען. דערפון האט א געזעלשאפט פון פוילישע גוטסבעזיצער אין גאליציע (פירשט ראדזיוויל און אנדערע) ערווארבען 1 מיליאן העקטאר פאר קאלאניזאציע פון פוילישע פויערים. די פוילישע גרופע זאל האבען געשיקט קיין פערו א קאמיסיע, וועלכע האט צונעשטעלט א גוטען בעריכט וועגען די קאלאניזאציע־מעגליכקייטען. נאכדעם האט א דייטש קאנסארציום בעקומען פון א פוילישען קאנסארציום 30,000 העקטאר און פראיעקטירט דארט צו קאלאניזירען די דייטשע פליטים פון באוויעטער רוסלאנד.

דאס דייטשע קאנסארציום מיינט, אז פאר די דייטשע קאלאניסטען וואלט געווען געוואונשען זיך צו פעראייניגען מיט די מזרח־אייראפעאישע יודען אין דער קאלאניזאציע־ארבייט. די אמעריקאנישע רעגירונג האט ווידער אנ'אינטערעס, אז יודען זאלען אהינקומען, כדי צו פערשטעלען דעם וועג פאר יאפאנער. צום דייטשען קאנסארציום געהערט א גרויסע אינדוסטריעלער און שיפס־געזעלשאפטען.

נאך א לענגערע דיסקוסיע איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די פארגעלעגטע מאטעריאלען זענען נישט גענוגענד, כדי אנצונעהמען וועלכע עס איז שטעלונג. עס איז דעריבער בעשלאסען געווארען איבערצוגעבען דעם גאנצען ענין דעם „עמיגדירעקט" צו ווייטערער בעטראכטונג.

ספעציעלע פראפאגאנדע־אקציע

פאר איבערגעהן צו ערד־ארבייט

צווישען דער קליינשטעטלדיגער יודישער בעפעלקערונג

מאסקווע (ט״א) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס די צאהל יודען פון די קליינע שטעטלעך, וואס פאהרען אין די לאנדווירטשאפטליכע קאלאניעס, האט זיך לעצטענס בעדייטענד פערקלענערט ווערט איצט אין די קרייזען פון „קאמזעט" בעטראכט א פראיעקט צו שיקען אין די יודישע שטעטלעך ספעציעלע אגיטאטארען, וואס זאלען בעאיינפלוסען די שטעטלדיגע יודען צו פאהרען אין די יודישע קאלאניעס אויף ערד־ארבייט. לויט די לעצטע בעריכטען האבען ביז דעם 1־טען מאי אויסגעוואנדערט קיין קרים בלויז 1614 יודען, אין דער צייט, ווען עס האבען געדארפט אויסוואנדערען דריי טויזענד. די קוואטע פון די יודישע איבערוואנדערער פאר די קאלאניעס אין אוקראינע איז צום 1־טען מאי אויסגעפיהרט געווארען בלויז אויף א העלפט. צוויי יודישע עקאנאמיסטען, י. ווייצבלאט און י. קאנטאר, וועלכע זענען ארויסגעפאהרען איבער א רייהע שטעטלעך, כדי צו דערגעהען די סיבות, פארוואס די יודען איילען זיך איצט נישט צו פאהרען אין די קאלאניעס, טיילען מיט אין זייערע בעריכטען, אז די יודען אין די שטעטלעך נארען זיך אב מיט פאלשע האפנונגען, אז איצט, ווען די סאוועטישע רעגירונג האט אנגענומען א מילדערע שטעלונג צו די [illegible], וועט די לאגע פון די יודען אין די שטעטלעך זיך פערבעסערען. די יודישע שטעטלעך וועלען איצט אפשר קענען שאפען מעהר ארבייט פאר בעלי־מלאכות, אבער נישט פאר דער גרויסער מעהרהייט פון דער ארטנער בעפעלקערונג. עס איז דעריבער שרעקליך אבשוואכען דעם טעמפא פון דער יודישער קאלאניזאציע.

ניַיער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבען

ניַיער פאָלקסבלאַט

מיטוואָך 21 כג אייר תר"ץ

מ א י

זון-אויפגאַנג 3.40

זון-אונטערגאַנג 7.25

באַנקראָטען און פּראָלאָנגאַציעס
פון האַנדעלס-געריכט

סוף אַפּריל האָט די פירמע אַריה וואַלמאַן, קאָנפעקציע-סקלאַד אויף נאַוואָמיעסקאַ 22 זיך געווענדעט אין געריכט וועגן אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען. אַ טייל פון די קרעדיטאָרען פון דער פירמע האָט זיך בעצויגען נעגאַטיוו צו דער ווענדונג און האָבען דורך דער קרעדיטאָרען-געזעלשאַפט פאַר קרעדיט-שוץ בעמיהט אַרויסצוקומען אויסערן געריכט. די פירמע איז אָבער רעדוף נישט איינגעגאַנגען. שבת איז דער ענין בעטראַכט געוואָרען אין האַנדעלס-געריכט.

די פירמע מאַקס וישעוויאַנסקי און קאַמפּ. איז אַרויסגעטראָטען אין געריכט וועגען ערקלערען פאַר באַנקראָט די פירמע מ. ריזשיק און י. שפּיעוואַק, וועלכע איז געבליבען שולדיג אַפּען 1127 דאָלאַר. צוליב דעם, וואָס די פירמע האָט נישט צוגעשטעלט קיין בעווייזען, אַז רישניק און שפּיעוואַק האָבען אָפּגעשטעלט זייערע צאָהלונגען, האָט דאָס געריכט קיין באַנקראָט נישט ערקלערט.

די פירמע ראַוויקין, טאַוו און שטילערמאַן האָט דעם 18. פעברואַר בעקומען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען אויף 3 חדשים. דער פּלאַן פון דער פירמע איז געווען אין פערלויף פון 9 חדשים גאַנץ צו מאַכען אַ הסדר געשעפטען, אָבער שוין אין די ערשטע דריי חדשים האָט זיך די קאָניונקטור פערערגערט און די פירמע האָט זיך דעם 5. מאַי געווענדעט ערלויבען איהר דורכצוקומען מיט די קרעדיטאָרען אויף 70 פּראָצ. און דריי ראַטעס די ערשטע אין אַ יאָהר אַרום און די ווייטערדיגע, יעדען האַלבען יאָהר. דאָס געריכט האָט ערלויבט אָנצוהויבען די אונטערהאַנדלונגען וועגען דורכקומען.

העניך בערנדט, מאַשינען-פאַבריק (טאַרגאָוואַ 17) איז ערקלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט פון'ם 25. יאַנואַר. בערנדט איז בעשטימט געוואָרען אונטער פּאָליציי-אויפזיכט. אַלס קוראַטאָר איז בעשטימט געוואָרען אדוו. רומשעוויטש און קאָמיסאַר-ריכטער — האַנדעלס-ריכטער מ. קאָהן.

פּנחס קאַספּער (פּיעטריקאָווער 24) איז ערקלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט פון 10. מאַי. אַלס קוראַטאָר איז בעשטימט געוואָרען הענריק אַבראַמאָוויטש, ריכטער-קאָמיסאַר — האַנדעלס-ריכטער קוזאַמסקי. קאַספּער איז בעשטימט געוואָרען אונטער פּאָליציי-אויפזיכט.

•

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האַנדעלס-געריכט איז ערטיילט געוואָרען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען אויף 3 חדשים דער פירמע אקצ. געזעלשאַפט שטייקערט.

אַלס אויפזעהער זענען בעשטימט געוואָרען אדוו. וואַלטער קינדערמאַן און דער אינדוסטריעלער מאַקס פישער (דער יונגערער).

די איינצעלהייטען מעלדען מיר מאָרגען.

די קליינע שטאָט-צאָלער זענען שרעקליך בע'עולה'ט געוואָרען
די קהלה מוז תיכף פערריכטען די דאָזיגע עולה

דאָס איז אָנגעגאַנגען וועגען איינקאַסירען דעם גמינע-שטאַט.

ווי בעקאַנט איינקאַסירט דעם דאָזיגען שטאַט די סעקוועסטראַציע - אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט ביז איצט האָט דער מאַגיסטראַט גענומען פאַר זיין טירחה 15 פּראָצענט פון איינקאַסירטען געלד, פערשטעהט זיך, אַז דאָס איז געווען אַן אומגערעכטע אויסרעכט. די יודישע בעפעלקערונג וועלכע צאָהלט אין דער הגזיכט דאָפּעלטען שטייער האָט נאָך געמוזט צאָהלען 15 % אַ פּראָצענטיגען צושלאַג און דאָס די קהלה די אָרימסטע, וועלכע האָבען נישט געקאָנט מיט דער צייט בעצאָהלען דעם דאָזיגען שטייער, האָט טאַקע די קהלה-פערוואַלטונג איינגעזעהן, אַז דאָס איז אַן עולה און האָט אָנגעהויבען צו אונטערהאַנדלען מיט'ן מאַגיסטראַט וועגען קלענער מאַכען די איינקאַסאָ-קאָסטען, דער מאַגיסטראַט האָט אָבער דאָך נישט געוואָלט הערען פון דעם. די קהלה-פערוואַלטונג האָט דאַן אָנגעקלאָגט דעם ענין אין אינערן-מיניסטעריום, וועלכעס האָט אָבער אָנשטאָט לייכטער צו מאַכען די איינקאַסאָ-קאָסטען, געטאָן דער יודישער בעפעלקערונג אַ בעריזשע טובה.

די דעצידע פון אינערן-מיניסטעריום איז פאָלגענדע: די איינקאַסאָ-קאָסטען קענען נישט מעהר בעטרעפען ווי פון 1 ביז דריי פּ. ביז 180 זל. שטאַט דריי פּ. פון 180 זל.—2 פּראָצ. און איבער 2 טויז. זל.—1 %. דער קלענסטער בעטראַג אָבער פאַר איינקאַסירען אַ סומע גמינע-שטאַט מוז אָבער זיין 5 זל., אַזוי, אַז ס'קומט אויס, אַז דער, וואָס צאָהלט 5 זל. שטאַט מוז צאָהלען דיזעלבע 5 זל. איינקאַסאָ-קאָסטען ווי דער וואָס צאָהלט 180 זלאָטים.

דער מאַגיסטראַט האָט דאָך נישט אקצעפּטירט אָנגענומען די דעצידע פון אינערן-מיניסטעריום צוליב דעם אליין, ווייל דער מאַגיסטראַט מאַכט דערביי אַ גוט געשעפט. 80 פּראָצענט פון די צאָהלער פון גמינע-שטאַט זענען די, וועלכע צאָהלען קליינע סומען, וואָס האָבען קיינמאָל נישט בעטראָפען קיין 5 זל. איינקאַסאָ-קאָסטען. די קהלה האָט אויך נישט געהאַט קיין עצה און געמוזט איינגעהען אויף דער גרויסער הגרחה, וואָס מ'האָט געמאַכט די גבירים און אויף דער גרויסער עולה וואָס מ'האָט געמאַכט דעם אָרימאַן און פאָלקס-מענש.

דער מאַגיסטראַט האָט בעשטימט, אַז דער נייער איינקאַסאָ-טאַריף גילט אַריין אין קראַפט דעם 19 מאַי, דאָס הייסט דעם פערגאַנגענעם מאָנטאָג.

די קהלה-פערוואַלטונג האָט געפיהלט, אַז די אַרימעליט געשעהט אַן עולה און האָט דערווייל צוריקגעצויגען פון מאַגיסטראַט אַלע „נאַקאַזען" פון די וואָס צאָהלען 5 זלאָטים שטאַט, וואָס שייך די איבעריגע האָט טאַקע דער מאַגיסטראַט פון מאָנטאָג אַרויסגעלאָזען אַזוי גאָר אַ שטאַב סעקוועסטראַטאָרען אויף איינצומאָהנען דוקא די 10, 15 און 20 זל. שטאַט און שטעלט געשמאַק צו צו 5 זל. בלויז איינקאַסאָ-קאָסטען.

דאָס איז אַ שרעקליכע עולה בנוגע די שטאַט-צאָהלער. די קהלה האָט נישט געדאַרפט צושיקען נאָר די צאָהלער פון 5 זל. נאָר אויך פון גרעסערע סומען ביז 50 זל. לכל-הפחות. די דאָזיגע צאָהלער מוז געגעבען ווערען אַ טערמין פון מינדעסטענס דריי חדשים אויף איינצאָהלען זייער שטאַט-רעכנונג אין דער קהלה אָהן קאָסטען. די צאָהלער זענען נישט שולדיג, אַז די קהלה-פערוואַלטונג האָט געמאַכט אַ נישט בערעכענטען שריט און אַרויסבעקומען אַ בעשלוס פון אינערן-מיניסטעריום, וועלכע בעלאַסטעט די אָרימע און ענטלאַסטעט די רייכע.

די קהלה-פערוואַלטונג מוז דאָס פון שוין דערפאַר, ווייל זי דאַרף אָפּבעסטען פערשטעהען די לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג איז זייער מעגליכקייט פון אָנבערפּליסיגען שטייער-צאָהלער.

אויב דאָס צאָהלען גמינע-שטאַט איז אַ חוב איז אָבער בשום אופן נישט קיין חוב צו צאָהלען דעם מאַגיסטראַט 50 אָדער הונדערט % איינקאַסאָ-קאָסטען.

די קהלה מוז אויבעדינגט מעגליך מאַכען די שטייער-צאָהלער צו בעצאָהלען זייער חוב אָהן קאָסטען. אויב נאָך דעם טערמין וועט זיך אַרויסווייזען, אַז ס'זענען פערהאַן בעזונדערע מענשען וועלכע ווילען נישט בעצאָהלען און דאַן פערהאַן דיוועלבע מעגליכקייט פון אָבערגעבען איינקאַסירען דעם מאַגיסטראַט, דערפאַר וועט אָבער אויך די קהלה האָבען די מעגליכקייט פאַר פעראָרמטע און רואינירטע איינגאַנצען אָפּצוהאַלטען דאָס איינקאַסירען דעם שטאַט.

די קהלה מוז דאָס שוין טון, ווייל יעדען טאָג ווערען דערווייל געמאַכט הונדערטער „זאַיענטשעס" ביי מענשען, וועלכע צאָהלען צו 10 און 15 זלאָטים שטאַט און די קאָסטען וואָס געהען ווערען דערווייל אומגעהויער גרויס.

מ'דאַרף רעכנען, אַז די קהלה וועט דעם ענין תיכף ערלעדיגען.

דער „ערמאָרדעטער" דערצעהלט
ווי אַזוי זיין שותף האָט איהם „דערמאָרדעט"

[ב] נעכטען נאָכמיטאָג איז אין לאָקאַל פון 10 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט אַריינגעלאָפען עפּעס אַ יונגערמאַן און אויסגעשריגען: „מיין שותף האָט מיך ערמאָרדעט"! פון אָנהויב האָט מען געמיינט, אַז מ'האָט צו טון מיט אַ שיכור, אָבער ווען דער דזשורנער פּשאָדאָווניק האָט דערזעהן ביים יונגענמאַן אַ דורכגעשאָסענע מאַרינאַרקע, האָט ער איהם אָנגעהויבען פאָרשען, און ער האָט דערציילט דעם מאַיר, וואָס איז איבער איהם בעגאַנגען געוואָרען.

דער ערמאָרדעטער הייסט ראָמאַן סקשיפּינסקי (קאָראַלעווסקאַ 26) האָט געהאַט אַ שותף טאָמאַש סוסקי (אַנדזשעיאַ 60), מיט וועלכען זיי האָבען געהאַלטען אַ הדשדאַווקע אין יוליאַנאָוו. ווען די געשעפטען זענען שוואַך, האָבען זיך די שותפים אָנגעהויבען קריגען צווישען זיך און סקשיפּינסקי האָט געוואָלט די הדשדאַווקע פערקויפען, סוסקי איז דערויף נישט מסכים געווען. נעכטען בעת אַ קריגעריי, וואָס איז ענטשטאַנען אויף דעם באָדען, האָט סוסקי אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער און אויסגעשאָסען אויף סקשיפּינסקי'ן. איין קויל האָט איהם דורכגעשאָסען די מאַרינאַרקע און אַ צווייטע האָט צוהאַקט אַ קנעפּעל אויף דיין העמד.

אויסהערענדיג די ערקלערונגען איז די פּאָליציי אַוועק אויף קאָראַלעווסקאַ 26 און האָט דאָרט געטראָפען סוסקי'ן, ביי וועמען מ'האָט געפונען אַ... סטראַשאַק. מ'האָט אַרויסגערופען אַן עקספּערט וועלכער האָט פעסטגעשטעלט אַז סוסקי האָט געשאָסען פון אַ סטראַשאַק מיט פּולווער קוילען. נאָכ'ן צוזאַמענשטעלען אַ פּראָטאָקאָל, זענען ביידע שותפים, דער „ערמאָרדעטער" און דער מערדער בעפרייט געוואָרען.

פערזאַמלונג פון דער יודישער האַנדווערקער-באַנק

(—) אונטערן פאָרזיץ פון ה' קלעצקי איז אין איינענעם לאָקאַל (פּאָדרזשעטשנאַ 4) פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער האַנדווערקער באַנק. נאָך אַ קורצער איינליימונג פון ראַיאָר האָפּמאַן האָט דירעקטאָר אַראָינאָווס אָפּגעגעבען אַ בעריכט פון דער באַנקטעטיגקייט פאַר'ן לעצטען יאָהר. אין פערלויף פון'ם יאָהר 1929, זענען דורך דער באַנק געמאַכט געוואָרען איינקאַסעס אויף צירקע 12 מיליאָן זל. (73.500 וועקסלען). דער חודש-אומזאַץ פון דער באַנק האָט זיך געוואַקעלט פון 3 מיט אַ האַלב ביז איבער 4 מיליאָן זלאָטים.

די באַנק האָט אויך אַרויסגעגעבען הלוואות פאַר די מיטגלידער און פאַרגרעסען אויף איינקאַסעס, אָבער דערביי האָט זי צוליב דער שווערער עקאָנאָמישער לאַגע און לאַנג געמוזט זיין זעהר פאָרזיכטיג און זיך אַמאָל אָפּהאַלטען מיט אַרויסגעבען קרעדיטען אפילו ווען אין קאַסע איז געווען מזומן געלד. די באַנק האָט אויך געהאַט פערלוסטען פון פּראָטעסטען, אָבער די מיטגלידער לייזען זיי בעסער אָבער אויס. בכלל איז פון'ם בעריכט צו זעהען, אַז ביי דער שווערער סיטואַציע, וואָס האָט געהערשט ביי אונז אין שטאָט האָט די האַנדווערקער באַנק זעהר פיל געלייסטעט פאַר איהרע מיטגלידער.

נאָכדעם ווי ה' ווייס האָט פאָרגעלייענט דעם בעריכט פון דער לוסטראַציע, וואָס ס'האָט אָנגעפיהרט דער קאָאָפּעראַטיוו-פערבאַנד האָבען זיך אַנגעהויבען די וויכוחים, וועלכע האָבען געטראָגען אַ זאַכליכען כאַראַקטער. צום סוף איז דער בעריכט בעשטעטיגט געוואָרען און ס'איז אָנגענומען געוואָרען דער בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1930.

אין פערגאַנגענעם יאָהר האָט די באַנק געהאַט ריווח אַ גערך 20.000 זל. די פערזאַמלונג האָט בעשלאָסען 2000 זל. צו בעשטימען אַלס סובסידיע פאַר'ן צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד און די רעשט פערשרייבען אינ'ם רעזערוו פאָנד פון דער באַנק.

אינ'ם נייעם ראַט זענען געוועהלט געוואָרען: אדוו. צימערמאַן, דאָקטאָר האָפּמאַן, ק. קויפמאַן, מ. הערשקאָוויטש, י. לובלינסקי, י. פוטערמאַן, פּ. פשיגורסקי, מ. צאַרסקי, ש. וויעטשניק, י. יאַנקעלעוויטש, י. בער און מ. פרינץ.

אין דער פערוואַלטונג: דירעקטאָר ב. אַראָנאָס, מאַשענבערג, און ראַטמאַן מאַרעק פיין און אַלס קאַנדידאַטען מ. סענדראָוסקי, זעליג קליין און ב. קראַקויער.

קלאָזעטס און זאַבעזפּיעטשעניעס

ווערען ערלעדיגט אין פערלויף פון 24 שעה.

ביטשריפטען-ביוראָ

„Polpraw"

נאַרוטאָוויטשאַ 1 טעל. 170 01

ווער שטעלט זיך היינט
צו די פאָבאָר-קאָמ'סיעס?

היינט, מיטוואָך, דאַרפען זיך שטעלען פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1, אויף זאַקאָנטנאַ 82, די מענער פון יאָהרגאַנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 2טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן אויף די אותיות

היינט פון A ביז H

מאָרגען פון I ביז O

פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2, אַגראָדאָוואַ 34, דאַרפען זיך שטעלען די מענער פונ'ם יאָהרגאַנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 7-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות

היינט B C

מאָרגען E G

פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3, אַלעיע קאָשטשושקי 21, דאַרפען זיך שטעלען די מענער פון יאָהרגאַנג 1908, קאַטעגאָריע B, וועלכע זענען אָנערקענט פאַר צייטווייליג נישט פעהיג צו מיליטער-דינסט אין מאַי און יוני 1929, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13-טען, פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען, און זייערע פאַמיליען - נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות

היינט פון L ביז Z

מאָרגען פון יאָהרגאַנג 1883 ביז 1906 פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען.

די פאָבאָר-קאָמיסיעס הויבען אָן אַמטירען 8 אַ זייגער אין דער פריה. די פאָבאָר-פליכטיגע דאַרפען זיך שטעלען מיט די פּערזענליכע דאָקומענטען, אָדער צייגנישען, אַרויסגעגעבען דורכ'ן פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, וועלכע בעשטעטיגען די אידענטישקייט פון דער פּערזאָן מיט די מיליטערישע אָרדאָנאַנציעס, רעגיסטראַציע-צייגנישען, וועלכע זענען אויסגעשטעלט דורכ'ן מאַגיסטראַט פון לאָדז.

רעגיסטראַציע פון אַרבייטסלאָזע
אויף ווינטער-אונטערשטיצונגען אויפ'ן חודש אַפּריל

דער מאַגיסטראַט מעלדעט די פּעראינטערעסירטע פּערזאָנען, אַז פון מאָנטאָג דעם 19 מאַי אָן רעגיסטרירט מען אויף מלוכה'שער ווינטער-אונטערשטיצונג פאַר אַפּריל די אַרבייטסלאָזע, וועלכע האָבען אויסגעשעפּט זייערע אונטערשטיצונגען אין אַרבייטסלאָזען פאָנד אין חודש מערץ 1930, און האָבען זיך געמאָלדען צום קאָנטראָל אין אַפּריל, און מאַי 1930 אין די אָפּטיילונגען פון מלוכה'שען אַרבייט פערמיטלונגס-אַמט (פּ.או.פּ.פּ.)

אַרבייטסלאָזע, וועלכע האָבען אין דער משפּחה, וועלכע וואוינט מיט זיי צוזאַמען, כאָטש איין פּערזאָן, וועלכע אַרבייט, אָדער, בעקומט עפּעס אַן אונטערשטיצונג, האָבען נישט קיין רעכט צו דער ווינטער-אונטערשטיצונג פאַר אַפּריל.

די רעגיסטראַציע קומט פאָר אין לאָקאַל פון אונטערשטיצונגס-אַמט אויף גדאַנסקאַ 131 פון 9 ביז 2 לויט פאָלגענדען סדר:

היינט, מיטוואָך, ד. 21

K L Ł

דאָנערשטאָג, ד. 22

M N O

פרייטאָג ד. 29

P R S

שבת ד. 24

T U W Z Ż

די אַרבייטסלאָזע וועלכע קומען נאָך שטיצע מוזען ביי זיך האָבען

אַ פּערזענליכען דאָקומענט אָדער אַן אַנדערען אַמטליכען בעווייז פון אידענטישקייט.

לעגיטימאַציע פון מלוכה'שען אַרבייטס-פערמיטלונגס-אַמט (פּ. או. פּ. פּ.), וועלכע בעשטעטיגט דעם פאַקט פון בעקומען ווינטער-אונטערשטיצונג פאַר'ן חודש מערץ און

דאָס פערזיכערונגס-ביכעלע פון קראַנקען-קאַסע.

בעפאר איהר פאהרט אויף ערהאלונג!

בעמ.: פאר קאנגראטסטען בערייטענדער ראבאט

קויפט אייך אייער קאסמעטיק אין דער רענאמירטער

J. DRUKIER פערפומעריע

Zawadzka 5 tel. 175-92

אלעס צו פאבריקס פרייזען

וועלכע איז פערזעהען מיט דעם רייכסטען אויסוואהל פון נייעסט. פערפומען, פודערען, קעלניש בלומען-וואסערן קרעמען, טואלעט-זייפען, א. אז. וו. אין- און אויסלענדישע

דער יודישער ווירטשאפטליכער ראט

גרויסע אנקעטע פון „נייעם פאלקסבלאט"

„אין דער איצטיגער פארם איז דער ראט א פאליטישער פאנג-נעץ"

די מיינונג פון קהלה-פרעזעס י. ל. מינצבערג

מען מוז אונטערשטרייכען צוויי בעגריפען: ווירטשאפטליכער יודישער מצב און ווירטשאפטליכער מלוכה-קריזיס.

ביי נארמאלע עקאנאמישע בעדינגונגען קען געמאלט זיין צוליב די ספעציפיש-יודישע לעבענס-פערהעלטנישען, דאס שאפען אנ'אנשטאלט, וואס זאל האבען השגחה איבער אונזערע ווירטשאפטליכע אינטערעסען.

אנ'עקאנאמישער ראט איז דעמאלט נויטיג און צוועקמעסיג אלס א מין ווירטשאפטליכע פארשונגס-סטאציע און בלייכצייטיג יודישער שוץ-ארגאן.

אין דער היינטיגער קריזיס-צייט, ווען דער ווירטשאפטליכער איבערברוך (איך וויל נישט זאגען: צוזאמענברוך) כאפט ארום דאס גאנצע לאנד, איז אזא אנשטאלט, צוליב אונזערע יודישע ווייטאגען, אויך נויטיג, הגם עס איז שווער פאראויסצוזאגען א הצלחה אין דער ארבייט, בפרט נאך אין דער פארם, וואס געוויסע פאקטארען ווילען פאר איהם פאראויס בעשטימען.

ווען דער ראט זאל געבויט ווערען אויפ'ן יסוד פון ריין-עקאנאמישע פראבלעמען, וואס זענען נוגע די יודישע בעפעלקערונג און פוילען, וואלט מען געקאנט רעדען וועגען איהם לכל הפחות אלס א ווירטשאפטליכע אבסערוואטאריע. זי וואלט קודם כל געדינט דעם כלל מיט בעאבאכטונגען, סטאטיסטישע הילפס-מאטעריאלען, פראיעקטען פון יודישען כא-ראקטער א. א. וו.

קוים בעקומט אבער דער ראט לכתחילה א פאליטישען און פארטייאישען נוסח, בין איך מסופק, צי ער וועט געפינען דעם געהעריגען אינוועג און ארויסרופען דעם נויטיגען צוטרוי, ווי ביי די ברייטע יודישע שכבות, אזוי ביי די מאסגעבענדע קרייזען.

דורכ'ן ארויפלעגען תיכף פון תחילת און אויף דעם ראטיגען אנשטאלט דעם עטיקעט פון דער „קאלא", איז די גאנצע איהרע פירים געווארען געפטר'ט.

ווי זאגט די וועלט א ווערטעל: מען האט געעקט און דעם שרכן, ווי דער שירוך וועט אויס.

עס איז דאך פאר קיינעם קיין סוד נישט, אז די „קאלא" איז נישט געווען און וועט אויך לתמא נישט זיין דער אויסדרוקער פון דער יודישער געזעלשאפטליכער מיינונג. זי איז בלויז אנ'אנצווייגונג פון דער ציוניסטישער ארבייט אויפ'ן פארלאמענטאר-רישען פארען און א דימיסיאנירטע אגענטור, וואס וויל זיך ראטעווען מיט מארפיום-איינשפריצונגען.

דער ראט איז עלול פערוואנדעלט צו ווערען אין א פארטייאישען ארגאן, צו וועלכען דער רוב מנין און רוב בנין האט נישט דעם קלענסטען צוטרוי.

עס איז זעהר א פיינער המצאה דאס אריינ-דרייען דירעקטאר בערנארד קאהן און דעם גאנצען עבה. א פרעמדער מענש — איז ראשית, זעהר לייכט צו טוהן איהם גורא שנית — איז עס א צוציהונגס קראפט פאר'ן עולם. עס איז א שטיקעל פעטס אין א פאסטקע: עס ציהט צו דעם קרבן, אבער תיכף ווערט ער פערקלעמט.

איבריגענס, שמעקט עס, האכט זיך, מיט פרישע האלארען, נייע ביוראס, שטעלעס, בעאמטע, איינענע מענשן א. א. וו. „קרן הקריזיס".

אנב א גוט רעקרוטירט פארשפיל צו סיים-וואהלען אויף דער נויט פונ'ם פערארימטען און געבלאגטען סוחר און בעל-מלאכה.

ביי דער איצטיגער קאנסטרוקציע און אויפ-פאסונג, זעה איך אין דעם ווירטשאפטליכען ראט בלויז איינע פון די צעהנדליגער פאליטישע פאנגס-נעצען (דער אנטייל פון עטליכע אסימילירטע יודען — איז א מין „פערבריייטערטע אגענץ"), אבער נישט קיין אנשטאלט פאר רעאלע און פאזיטיווע ארבייט פאר דער געגענווארט און א פשיטא שוין — פאר דער צוקונפט.

אנ'ארבייט, וואס בעג"סטערט א שרייבער און וועט בעגייסטערן דעם לעזער

זלמן זילבערצווייג וועגען עמיליע אדלער'ס זכרונות „דאס לעבען פון א יודישער אקטריסע"

מיר ברענגען דא דעם בריף, וואס אונזער חשובער מיטארבייטער זלמן זילבערצווייג שרייבט צו אונז וועגען זיין נייער גרויסער ארבייט: „דאס לעבען פון א יודישער אקטריסע", זכרונות פון דער בעריהמטער דראמאטישער שוישפילערין עמיליע אדלער, וועלכע ער שרייבט ספעציעל פאר אונזער צייטונג:

ליבער פריינד רעדאקטאר!

איך וויל אייך דא בקיצור שילדערען ווי אזוי עס איז געקומען דערצו, אז איך זאל איצט, אין מיטען פון מיין ארבייט פאר'ן „לעקסיקאן פון יודישען טעאטער", ווען איך בין ממש 14 שעה א טאג בעשעפטיגט מיט שרייבען און לייענען, זיך נעמען פאר א נייער גרויסער ארבייט.

אבער וואס קאן איך זיך העלפען, אז די נייע ארבייט האט מיך בעגייסטערט, האט מיך אריינגעבראכט אין א אַ ענטוזיאסטישע שטימונג, אז איך וועל מוזען פערבייגעהען אנדערע נויטיגע זאכען, און טון די נייע ארבייט.

און איך טו זי — איך מאך נישט קיין סוד דערפון — צוליב ענג לאקאל-פאטריאטישע מאטיוון.

שוין 5 יאהר ווי איך וואנדער ארום איבער דאס וועלט. אביסעל געוועסען צוזאמען מיט פא-מיליע אין אונזער היים-לאנד ארץ-ישראל און דער-נאך געלאזט זיך מיט באהנען, אויטאמאבילען און שיפען איבער דער נייער און אלטער וועלט, גע-זעהן יודען פון די פערשידענסטע לענדער און איינ-געזאפט אין זיך אפט די לעצטע אטעם-צוגען פון יודישקייט. אפט אויפגעציטערט פון שמערץ ביים אנבליק ווי עס טליען נאר נאך די האלעוועשקעס פון אלטען יודישען סנט, אפט אויך אויפגעציטערט פון פרייד זעהענדיג די נייע, געזונדע שפראצונגען פון אלטען יונגען קיום ישראל.

און א בענקשאפט האט מיך ארומגענומען נאך די פערגאנגענע יאהרען, נאך די יאהרען פון קינדהייט און אומגליקען גלויבען, נאך דער צייט, ווען כ'האב זיך נאך געפונען אין די דלת אמות פון לאנד און נישט געוואוסט וואס פארא שווער פראבלעם עס איז יודישקייט און יודיש פאלק.

און איך האב געטראכט וועגען א מיטעל צו שטילען די דאזיגע בענקשאפט. אבער גלייכצייטיג האב איך אויך געטראכט - אז מסתמא ליידען אויף דער דאזיגער בענקשאפט נאך הונדערטער און טוי-זענטער אנדערע פון אלטען דור און הונדערטער און טויזענטער פון יונגען דור, וועלכע האבען בלויז קנאפע אהנונגען וועגען יענע יאהרען פון אידעאליזם און מסירת נפש פאר דער נייער יודישקייט.

און ווען כ'האב דאס געטראכט און ווען כ'האב, זייענדיג איבער דער וועלט, געפיהלט דעם דראנג, וואס קלאמערט דאס יודישע טעאטער מיט יודישקייט, האב איך בעשלאסען, אז דעם בעסטען מיטעל צו שטילען די דאזיגע בענקשאפט וועל איך אזוי די טויזענדער לעזער פון אלטען און נייעם דור געפינען אין די זכרונות פון יודישען טעאטער, ווען זיי וועלען דערציהלט ווערען פון א פערזאן, וואס איז צוזאמען מיט איהרע 50 יאהרען יודישער בינע.

איך האב געזוכט אזא פערזאן, איך האב גע-זוכט א שוישפילער, וועלכער זאל האבען די פעהיג-קייט איבערצוגעבען דאס, וואס זי האט איבערגע-לעבט, צו שילדערן די טיפען און כאראקטערען, די פערשידענסטע געשעהענישען, וואס דאס יודישע טעאטער, זיינע בויער, זיינע שוישפילער און דאס פובליקום האבען מיטגעמאכט.

א פערזאן, וועלכע זאל זיך האלטען טריי ביים געשיכטליכען אמת, און וועלכע זאל דערביי האבען אליין איבערגעלעבט אנ'אינטערעסאנט לעבען, און קודם-כל זאל זיין פערבונדען מיט מיין לאנד.

איך האב אזא פערזאן געפונען — דאס איז די שוישפילערין עמיליע אדלער.

לאנג געדענקט זי גוט פון איהר שפילען אין „גרויסען טעאטער" און פון „סקאלא-טעאטער". די קינסטלערין געדענקט אבער אויך גוט לאנד, זי גע-דענקט פערשידענע לאנדער פיגורען, טיפען און געשטאלטען פון די לעצטע צעהנדליגער יאהרען און אט זיי אלע וועלען פערנעמען אנ'אנגעוועהען ארט אין איהרע זכרונות.

די צרות און נגישות וואס דאס יודישע טעא-טער האט איבערגעלעבט, די רדיפות אויף יודיש די קרבנות. וואס דער יודישער אקטיאר האט גע-בראכט, די פערשידענע בעלי-טובות און די פרייזע, וואס זיי האבען געשטעלט, דאס מענשען-מאטער-יאל פון די שוישפילער, דאס יודישע גייסטיגע און עקאנאמישע לעבען אין רוסלאנד, פוילען און אמע-ריקע פאר דער מלחמה, דער קריגס-פעריאר אין פוילען — דאס אל קוקט דורך פילפארבינע און פיין געשילדערט אין די זכרונות.

עס איז א שטיק געשיכטע פון אונזער יודיש לעבען אין מזרח-איראפע און אמעריקע, וואס פערשווינדעט פון אונז.

עס איז דער נעכטיגער טאג, וואס געהט אויף פאר אונזערע אויגען, אבער קומט מעהר נישט צוריק.

עס איז לעבען און קאמף — דאס, וואס האט מיר איז פערכאפט און וועט האפענטליך אויך פער-כאפען דעם לעזער.

אייער זלמן זילבערצווייג

„דאס לעבען פון א יודישע אקטריסע" הייבט זיך אן דרוקען די טעג אין „נייעם פאלקסבלאט".

פון קראנקען-קאסע

דאס איינפיהרען הויז-דאקטוירים — וועגען פערשרייבען טייערע מעדיצינען

(ב) דער מעדיצינישער הויפט-ראט ביים פעראיין פון די קראנקען-קאסעס פון לאדזשער קרייז, האט אויף זיין לעצטער זיצונג בעהאנדעלט די פראגע וועגען רעארגאניזירען דעם הייל-סיסטעם אין די לאדזשער קראנקען-קאסעס, דעם אופן ווי אזוי צו פערשרייבען די שטאט אויף ראיאנען און נאכדעם פעסטשטעלען א רעגלאמען פאר די „הויז-דאקטוירים" פון דער קאסע. דער מעדיצינישער הויפט-ראט האט אויך בע-האנדעלט די פראגע וועגען די טענדענציעזע קלאגען, אז די דאקטוירים פון קראנקען-קאסע פערשרייבען נאר ביליגע מעדיצינען און עס זענען אויסגעשטראכען פונ'ם צעטעל פון די קראנקען-קאסע אפטייקען א רייהע רפואות, וועלכע זענען זעהר נויטיג פאר די קראנקע. דער הויפט-ראט האט פעסטגעשטעלט, נאך א גענויער דורכזיכט, אז די דאזיגע קלאגען זענען נישט קיין בעגרינדעטע.

בעראטונג וועגען דער אימיגראציע-גזרה קיין ארץ-ישראל

אויף א ספעציעלע זיצונג פון ציוניסטישען קא-מיטעט, וואס איז פארגעקומען מאנטיג אוונט, האט דער ד. ראזענבלאט אפגעגעבען א בעריכט פון דער קאנ-פערענץ, וואס איז פארגעקומען אין ווארשא מיט דער בעטייליגונג פון די עקזעקוטיוו-קאמיטעט מיטגלידער אין פוילען און די פארשטעהער פון די ציוניסטישע צענ-טראל-קאמיטעטן, אין צוזאמענהאנג מיט דער לעצ-טער גזרה פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען דער אימיגראציע קיין ארץ-ישראל. עס איז בעשלאסען געווארען הך צו פאראייניגען צו דער אלגעמיינער פראָ-טעסט-אקציע פון פוילישע יודענטום, און צו דעם צוועק צוזאמענצורופען אויף היינט, מיטוואך 9 אוונט אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע א גע-מיינזאמע בעראטונג פון די פערטרעטער פון אלע ציוני-סטישע ארגאניזאציעס און גרופירונגען אין אונזער שטאט.

הנחות פון באהן-טאריפען פאר טוריסטען

(ח) די באהן-דירעקציעס אין לאנד האבען בע-קומען א פעראָרדנונג פון דער ווארשאווער קאמוני-קאציאנס-מאכט, אין וועלכער עס ווערט אנערקענט א 25-פראצענטיגע הנחה ביים פאהרען פון אונזער שטאט אויף געוויסע טוריסטישע סטאציעס. די דא-זיגע הנחות בעקומען מיטגלידער פון טוריסטען-געזעלשאפטען, ביים פארציגען טוריסטען-לעגיטי-מאציעס. פון לאנד וועט מען בעקומען הנחה-בילעט-טען ביז צו די סטאציעס: ווישלא, ווענגערסקא גורקא, סוכא, נאווי-טארג, זאקאפאנע, קרעניצא, פיווניטשנא, סטארי-סאנטש, סלאווסקא, פראשניאווא, יארעמטשא, ווארעפנא, זאלעשטשיק, פיאטניצע, ווילנע, גרינע און כעלם.

די הנחות וועלען גילטיג 60 טעג און עס איז נויטיג, כדי צו בעקומען די בילעטען פארצושטעלען א ספעציעלע לעגיטימאציע, וועלכע עס געבען ארויס אויף 3 יאהר די אפטיילונג פון דער פוילישער געזעלשאפט, טוריסט-קלוב, און אויטאמאביל-קלוב לאנדווירטשאפטליכער געזעלשאפט „פוילישע מאטור-באַן".

קאלעקטיווער אפמאך

פון דאקטוירים מיט'ן מאגיסטראט

(א) נעכטען אין אוונט איז אין דער דאק-טוירים קאמער פארגעקומען א פערזאמלונג פון די דאקטוירים וועגען א קאלעקטיווען אפמאך מיט'ן מאגיסטראט. ס'איז בעשלאסען געווארען אויפצו-פאדערן די דאקטוירים-קאמער, אז זי זאל דורכאויס אדורכפיהרען אזא אפמאך. די דאקטוירים זענען אויפגעפאדערט געווארען נישט צו שליסען קיין אינדיווידועלע אפמאכען מיט'ן מאגיסטראט.

בעגנב'עט אויף דער באהן-סטאציע

(א) נעכטען זענען אויף דער פאבריקס-באהן בעגאנגען עטליכע יונגעלייט און האבען צווישען זיך געטאמפערט. אינמיטען דער אמפעריי איז אייגער פון זיי צוגעקומען צו א פראווינצער סוחר מנחם ראזענבלום פון סוכאדניאוו און איהם בעפרעגט זיין מיינונג וועגען דעם ענין פון זייער שמועס. אין א 4 מינוט ארום, ווען זיי זענען אוועק, האט ה' ראזענבלום בעמערקט, אז ביי איהם פעהלט זיין פארטפעל, אין וועלכען ער האט געהאט 3000 זל. מזומן און אויף 1500 זל. וועקסלען.

ראזענבלום האט וועגען דעם פאל געמאלדען דער פאליציי, וועלכע זוכט די גנבים; דערווייל האט מען זיי נישט געכאפט און ראזענבלום וועט נעבעך מוזען אנקומען צו א גמילת חסד, כדי צו האבען אויף הוצאות אהיימצופאהרען.

ביי די געמיזע-און פרוכטען-הענדלער

(–) אין לאקאל פון „גמילת חסדים" (גרינער מארק 7) איז פארגעקומען די גרינדונגס-פערזאמלונג פון יודישען צענטראלען פעראיין פון הענדלער מיט געמיזע און פרוכטען אויף די מערקער. דער פאר-זיצענדער ה' אייזענבוים האט בעקאנט געמאכט די פערזאמעלטע מיט די סטאטוטען פון נייעם פעראיין, וועלכער דארף זארגען פאר די מאטעריעלע און גייסטיגע אינטערעסען פון די מיטגלידער. ה' ווייס-ברג האט אפגעגעבען א בעריכט פון די ארגאני-זאציאנעלע ארבייטען. די וואהלען האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען: פרעזעס ש. גאלדשטיין, וויצע-פרעזעסען י. ווייסגראס און ה. גראוויניצקי, קאסיר י. וויכטמאן, סעקרעטאר ה' אייזענבוים, סעקרעטאר ה' שושטענפאגעל, פערוואלטונגס מיט-גלידער: ה. בארן, י. לעדערמאן, מ. היילפארב, ד. טערנער. קאנדידאטען: א. בארן, א. סעגאל און ז. לאנדוי. רעווידיר-קאמיסיע: מ. באלטער, ז. ווייני-בערג און בערמאן. קאנדידאטען: י. קונארט און ת. לימאנאוויטש.

וועגן אפעלאציעס אויף דעציזיעס פון פאבאר־קאמיסיעס

וויכטיגע אינפארמאציעס פאר פאבאר־פליכטיגע

2.

אײדער מיר טרעטן צו צו קאמענטירן דעם ארטיקעל 267 פון דער נייער אויספהר־פעראָרדנונג), האלטן מיר פאר נויטיג איבערצוגעבן זיין פאלגנדען אינהאלט:

שוועסטערן, פון פאבאר־פליכטיגע יונגעליים, עלטער פון 18 יאהר, קענען גענומען ווערן אין באטראכט אלס אונטערשטיצענדע און פערדינענדע משפחה־מיטגלידער נאר אין דעם פאל, אויב דורך דער סטאראסטווע וועט פעסטגעשטעלט ווערן אז זיי זענען ביכולת צו פערטרעטן דעם פאבאראווע אלס איינציגן שפייזער.

רעמאלט דארף אונטערזוכט ווערן זייער געזונט־צושטאנד בכדי פעסטצושטעלן די הויך פון זייער ארבייטספעהיגקייט.

וואס שייך ברידער פון פאבאראווע, וועלכע האבן עמיגרירט און געפינען זיך שטענדיג אין אויסלאנד, און וואוינען נישט צוזאמען מיט דער פאמיליע וועלכע איז אנגעוויזן אויפ׳ן פאבאראווע׳ס אויסהאלטונג, און בעזיצען אויך נישט קיין שום פערמעגן, אדער וועלכע פאר אנדערע ממשותדיגע הכנסות, מיט וועלכע זיי זאלן קענען אין א גענוגענדער מאס העלפן אויסהאלטן די ראוינע פאמיליע, קענען זיי נישט זיין קיין מניעה ביים אנערקענען דעם בעטרעפענדן פאבאראווע אלס איינציגן שפייזער.

פון דעם געבראכטן ארטיקעל איז קודם כל צו דרינגען אז דער געזעצגעבער מאכט שוין דאס מאל אנ׳אונטערשייד פון א שוועסטער ביז א ברודער אין פרט פון דער וואָתּקיים פון דער מניעה וואס דאס ערטיילן אנ׳אפּיעקונסטווע טרעפט א מצב יערן פון זיי.

אויב ס׳נעהט וועגן שוועסטערן, יעצירירט שוין נישט, ווי ס׳איז געווען ביז איצט אויסשליסליך זייער עלטער און דעסגלייכן געזונט אויך נישט די פעסטשטעלונג פון אומשטאנד, אז זיי זענען ארבייטספעהיג איז אפילו אויך נישט, אז זיי האבן אדער קאנען האבן א בעשטימטע בעשעפטיגונג, נאר די בערופענע מאכט מוז נאך אומבעדינגט פעסטשטעלן צי די דאזיגע זייערע בעשעפטיגונג, ברענגט אדער קאן ברענגען אזעלכע הויכע פערדינסטען, אז זיי זאלן לאנגען אויף אויסצוהאלטן דעם פאבאראוועס נישט ארבייטספעהיגע משפחה.

צוליב דער וויכטיגקייט פון בעריהרטן ענין וועלען מיר קאנקרעטער פארמולירן די אינטענץ פון געזעצגעבער:

נעהמען מיר אלס ביישפיל א פאמיליע, וועלכע בעשטעהט פון אלטע אדער קראנקע און ממילא אומארבייטספעהיגע עלטערן און פון עטליכע קליינע קינדער. דער פאבאראווע איז א קוואליפיצירטער ארבייטער אדער אנגעשטעלטער און איז דער בעל כוח מיט זיינע פערדינסטען אויסצוהאלטן די גאנצע משפחה. דער פאבאראווע האט אבער נאך א יונגערע שוועסטער פון א יאהר 19 אדער נאך אנ׳עלטערע, וועלכע בעזיצט נישט די נויטיגע קוואליפיקאציעס, בכדי צו קאנען פערנעמען דעם ברודערס פאסטן, אלזא קאן זי אויך נישט קיין פאך אויער איז אין בעסטן פאל ביכולת צו פערדינען א נישטיגע סומע, וועלכע וואלט בשום אופן נישט גענוגט אפילו אויף די מינימאלסטע לעבענס־בעדערפענישען פון דער משפחה.

אין אזא פאל וועט דעם פאבאראווע אומבעדינגט אנערקענט ווערן אנ׳אפּיעקונסטווע, אומאפהענגיג פון אומשטאנד, וויפיל אזעלכע שוועסטערן זענען פערהאן אין דער משפחה, ווי אלט זיי זענען און צי זיי זענען ארבייטספעהיג אדער נישט.

ערשט אין דעם פאל, ווען עס ווייזט זיך ארויס אז די שוועסטער איז יא אימשטאנד צו בעזעצן דעם פאבאראוועס פאסטן, אדער, אז זי קאן אזוי פיל פערדינען, וויפיל ס׳איז נויטיג אויסצוהאלטן די פאמיליע, מוז די דאזיגע שוועסטער געשטעלט ווערן פאר אנ׳אונטערזוכונג צום פאבאראווע׳ס דאקטאר, בכדי פעסטצושטעלן די הויך פון איהר ארבייטספעהיגקייט.

אויך בנוגע דער מניעה אין דעם פרט מצד ברידער האט ווי מיר זעהען, דער ציטירטער 267 ארטיקעל געבראכט א געוויסע פערלייכטערונג.

אויך לויט׳ן טייל 4 פונקט „ע״, ארטיקעל 348 פון דער אלטער אויספהר־פעראָרדנונג איז א ברודער, וועלכער געפינט זיך אין אויסלאנד נישט בעטראכט געווארען פאר קיין מניעה צו בעקומען אנ׳אפּיעקונסטווא ווי באלד ס׳איז דערוויזן געווארען אז ער געפינט זיך שוין דארט מינדעסטענס 3 יאהר, דארף דאגעגען לויט׳ן ארט. 267 פון דער נייער אויספהר־פעראָרדנונג נאר דערוויזן ווערן אז ער האט זיך בעזעצט אין אויסלאנד, אומאבהענגיג פון דער צייט ווי לאנג ער געפינט זיך שוין דארט; אלענפאלס ווערט אפגעזאגט דער ביזאהער געפאָדערטער 3־יעהריגער אויפהאלטונגס־טערמין.

און ווייטער — ביז איצט זענען פערהייראטע זיהן, וועלכע האבן געוואוינט נישט צוזאמען מיט דער פאמיליע וועלכע איז אנגעוויזן אויף די פערדינסטען פון פאבאראווע, אויך בעטראכט געווארן פאר א מניעה, אויב זיי האבן נאר געהאט א פערמעגן אדער אנדערע הכנסות און דעריבער געקענט אויסהאלטן די נישט־ארבייטס־פעהיגע משפחה. די נייע אויספהר־פעראָרדנונג מאכט אין דעם פרט נישט קיין אונטערשייד, פון א פערהייראטן ביז א פריילעדיגען זוהן; לויט׳ן דערמאנטן 267 ארט. 2 טייל איז קיין שום זוהן וועלכער וואוינט אפגעזונדערט פון דער פאמיליע און איז נישט ביכולת זי אויסצוהאלטן, נישט קיין מניעה פאר קיין אפּיעקונסטווע אלץ איינס צי ער איז יא פערהייראט אדער נישט.

צום סוף דארף נאך צוגעגעבן ווערן, אז פון 1. טייל פון ציטירטן ארטיקעל איז צו דרינגען אז פערהייראטע שוועסטער פון פאבאראווע, אומאפהענגיג פון אומשטאנד צי זיי וואוינען צוזאמען מיט דער משפחה אדער בעזונדער קוים זענען זיי נישט ביכולת אויסצוהאלטן די ראוינע משפחה, קאנען נישט זיין קיין מניעה ביים אנערקענען איהם דאס רעכט אויף אנ׳אפּיעקונסטווע. (סוף מארגען).

י. אינפעלד

גרויסע אויטאמאביל־געיעגען אין לאדז

(א) פערגאנגענעם שבת און זונטאג האט לאדז געלעבט אונטער׳ן צייכן פון אויטאמאבילסטען־צוזאמענפאהר און אויטאמאביל־געיעגען.

די בעסטע אויטאמאבילסטען פון פוילען האבן זיך אנגעהויבן צו פערזאמלען שבת צווישן 4 און 6 נאכמיטאג פאר׳ן אויטאמאביל־קלוב פיעטריקאווער 106. כסדר קומען אן מאשינען וואס מ׳זעהט אין לאדז נאר איין מאל אין יאהר. עס זענען געקומען די בעסטע אויטאמאבילסטען ווי ה. ליפעלר, וואס האט פאראכטאגען פערנומען דאס צווייטע ארט אין דער אייראפעאישער מייסטערשאפט, שווארצשטיין, דער פאראיאהריגער זיגער פון לאדזער געיעג, י. ריפער א.א.

דאס געיעג איז פארגעקומען זונטאג נאכמיטאג דריי א זייגער, אויף דער ספעציעל צו דעם צוועק צוגעגרייטע און קאנסערווירטע שאסיי צווישן לאסק און פאביאניץ, אויף א שטח פון פינף קילאמעטער.

פארין אנהויב האט זיך פערשפרייט א קלאנג דאס דער פאראיאהריגער זיגער, דער יוּ׳ שווארצשטיין וועט זיך אין געיעג נישט בעטייליגן; מחמת דעם וואס ער האט אויף א פאר שעה פאר די געיעגע פערקויפט זיין מאשין „בוגאטי“, דעם גראף פאטאצקי. דער קלאנג האט זיך שפעטער בעשטעטיגט.

דאס ערשטע ארט האט פערנומען דער פוילישער מייסטער ליפעלר, אויף א „אויסטרא־דעמלער“. ליפעלר איז געפאהרען מיט דער שנעלקייט פון 164 קילאמעטער א שעה. דעם פינף־קילאמעטער־דיגען שטח איז ער ארויסגעפאהרען אין פערלויף פון 1 מינוט 49 סעקונדען, ערצילענדיג די בעסטע צייט פון טאג.

דאס צווייטע ארט האט פערנומען גראף מאריצי פאטאצקי אויף שווארצשטיינס מאשין, „בוגאטי“.

3) גראף מישיעלסקי (בוגאטי).
4) גראף פאטאצקי (אויסטרא־דעמלער).
5) י. ווירזאווסקי, („א.ד.“)
6) יאנושקאוויסקי (בוגאטי).
7) ריפפער (בוגאטי).
8) פראו קאושמיאן אויס ווארשא.

אין אלגעמיין האבען אנטיילגענומען 15 מאשינען.

פיעטריקאווער אפעריסט ארעסטירט אין טאמאשאוו

סימולירט משוגעת און בעגיסט מיט וואסער דעם שטעטישען דאקטאר און פאליציאנטען

(פון אונזער קארעספאנדענט)

אין די לעצטע טעג איז אין טאמאשאוו ארעסטירט געווארען א געוויסער פערסטער א זוהן פון א רייכען איינגעסעסענער פון א גרויס ראווערע־געשעפט אין פיעטראקאוו.

דער ראוינער פערסטער איז מיט א קורצער צייט צוריק ארויסגעקומען פון פיעטראקאוו און דך פארשטעלענדיג אלס דער אינהאבער פון פיעטראקאווער ראווערע־געשעפט האט ער ביי פילע היגע פירמען אויסגענארט גרעסערע סומעס געלד אלס האנד־געלד אויף ראווערען, וועלכע ער האט באלד געזאלט צושיקען.

אזוי אבער ווי ס׳זענען נאך עטליכע וואכען ווארטען, קיין ראווערען צו די קויפער נישטאנגעקומען, האבען די בעשווינדעלטע וועגען דעם געמעלדען דער פאליציי, וועלכע האט נאכ׳ן אויספארשען דעם ענין, פערסטערן ארעסטירט. ווען ער איז ווידער געקומען קיין טאמאשאוו.

אין שטעטישען געריכט האט פערסטער גענומען מאכען ווילדע סקאנדאלען סימולירענדיג משוגעת, בעת׳ן פיהרען איהם אויף א פערהער, האט ער זיך שטארק געריסען מיט די פאליציי־פונקציאנערען און געגרובט זיך אין נאס אונטערצווארפען הינטער אנ׳אדורכפאהרענדען אויטא, שרייענדיג דערביי מיט ווילדע קולות:

די טעג איז דער שטעטישער דאקטאר צוזאמען מיט איינגע פאליציאנטען געקומען אין ארעסט, כדי איהם אונטערצוזוכען. ווען דער דאקטאר האט אבער קאנסטאטירט אז ער סימולירט א משוגעת, האט פערסטער געכאפט א דארט זיך געפונענעם קיבעל וואסער און בעגאסען דעם דאקטאר און די פאליציאנטען מאכענדיג סקאנדאלען, א.ז.וו, אז עס איז איהם בשום אופן נישט געלונגען אומשעדליך צו מאכען.

ווי ס׳ווייזט זיך ארויס, איז פערסטער א מענש מיט העכערע בילדונג און פון אנ׳אנגעזעהענער משפחה אין פיעטראקאוו, מיט א צייט צוריק האט ער זיך גענומען צו לינקע געשעפטען ביז וואס ער איז נישט איין מאל געכאפט געווארען און אפגעזעסען אין תפיסה. לעצטענס האט ער זיך ווידער גענומען צו אפערעס, אויסנוצענדיג אלס ארבייטספלאץ טאמאשאוו, וואו ער איז אבער מיאוס אריינגעפאלען.

ג. ג.

מוזיקאלישע נאטיצען

מוזיק פון דער לופט

עס איז א וואונדער, אבער פאר דער מוזיק האט עס נאך דערווייל קיין בעדייטונג נישט, ווייל די זאנדערבארע ערפינדונג געפינט זיך נאך דערווייל אין קינדער־וויקעלעך.

די דאזיגע ענטדעקונג בערוהט אויף שטרענג פיזיקאלישע פרינציפען. דאס עטער וועט ווערען געזאמעלט דורך א געוויסען אפאראט (א מין ווי ראדיא אפאראט) די לופט וויבראציאן ווערט געבראכט אין בעוועגונג דורך די נאטירליכע בעריהרונג פון די פינגער און דער בוועלבע פינגער ווערען גראדירט און רעגולירט די אונטער־וואלען פון די קלאנגען.

די קלאנגען זענען עהנליך צו פידעל און געזאנג געמישט און דאך מאכען זיי נישט דעם איינדרוק גרשט פון געזאנג און נישט פון פידעל שפיל און נאט אל שוין היינט ווען דער עקספערימענטאטאר פערפעהלט אויף א האר די מאס — איז פונקט ווי די ענטדעקונג אליין אויך צו בעוואונדערן, ווי פאלש די טענער קלינגען.

דער אפאראט נים נאר ארויס אין שטימע צוויי אפאראטען קענען שוין ארויסגעבען צוויי שטימען — און עס דעריבער צו האפען, אז אין די צוקונפט וועט מען קענען מאכען סימפאנישע ארקעסטער פון דער לופט.

דער לענינגראדער פראפעסאר פון פיזיק טערעמין האט ארויסגערופען מיט זיין ערפינדונג פונקט אזא קאלאסאלע פעראינטערעסירונג, ווי מארקאני אין זיינער צייט מיט זיין ערפינדונג, אבער אזוי ווי אויך מארקאניס ערפינדונג איז א סטאדיום פון ענטוויקלונג — איז צו ערווארטען אז אויך די נייע מוזיקאלישע ערפינדונג וועט אין איהר ענטוויקלונג געבען זעהר פיל וויכטיגעס פאר דער מוזיק.

יודישע מוזיק

די קראקאווער מוזיקאלישע געזעלשאפט צו פערשפרייטען יודישע מוזיק האבען אויך נישט פונאנדערגעפלאנטערט דעם צווייפעל־קנאל. צי עס איז איבערהויפט פערהאן ספעציעל יודישע מוזיק?

די רוסישע יונג־מוזיקער פון דעם נחאָה, ווי ענגעל, מאשינסקי, ראוואוסקי א. ה. גל. האבען געגריבעלט, געזוכט און געזאמעלט יודישע מעלאדיעס ד. ה. מעלאדיעס, וואס ווערען געזונגען דורך יודען אבער צי איז דאס יודישע מעלאדיעס — האבען זיי אויך נישט בעוויזען. זיי האבען די מעלאדיעס וואס ווערען געזונגען דורך פאלקס־מענשען בעקלידעט מיט רייכע בגדים און געשטאלט פון קאמפליצירטע הארמאניע און קאנטרא־פונקט, וואס איז ארויסגעקומען נישט נאר יודישלעך, נאר אנ־אינטערנאציאנאלער מיש־מאש, און ווען ספעציעלע זינגער וואלטען נישט „ארויסגעקוועטשט“ פון די ראדזינגע לידער ספעציפיש „יודישע תנועות“, וואלטען זיך נישט יודען אויך געקענט אונטער זיי אונטערשרייבען.

די ראמען פון דעם ראוינען ארטיקעל ערלויבען זיך נישט טיפער אריינצולאזען אין וכוחים אויב עס איז איבערהויפט דא ספעציעל יודישע מוזיק. עס איז גענוג צו בעצייכענען, אז עס זענען פערהאן ספק׳ער צי דער אלטער יודישער כל־נדרי, וואס ווערט פון הונדערטער יאהרען בעצייכענט אלס נעהיליגסטע יודישע תפילה, איז באמת א יודישער ניגון?

אפילו יוסף אכראנס (איינער פון די גרעסטע רוסישע יונג־מוזיקער, איצט אין פאלעסטינע) פר רעל קאנצערט געשפילט אויסגעצייכענט פון שענקער איז מאנטעל האבען איך נישט איבערצייגט, אז דאס איז יודיש, כאטש דארט ווערט די מעלאדיע דורכגעפלאכטען מיט אקדמות און חסידישע ניגונים. אלא וואס דען? מיר מוזען זיך טרייסטען, אז אלץ וואס ווערט געזונגען און געשפילט דורך יודען — איז יודיש, אויך אויף דעם יודישען קאנצערט וואו עס איז אזוי שעהן אויסגעפירט געווארען „יודישע“ מוזיק זענען געקומען אזוי ווענג יודען!

D-ski

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט“ ענטפערן אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט“.

ביים דערלאנגען אנ׳אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון׳ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארײנגעגעבען. אויף אנפראגען אָהן קופאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

495. ג. ר.
ביינוויילינקייט אליין איז נאך נישט קיין גענוגענדער מאטיוו צו ערקלערען א בעל־חוב אנ׳אופאדלאשטש.

בכדי צו ערקלערען אנ׳אופאדלאשטש, מוז קודם־כל פעסטגעשטעלט ווערען אז דער בעל־חוב איז אנ׳אויסגערופענער „האנדלוש צי“, פאר וועלכען ס׳ווערט לויט די ביי אונז פערפליכטענדע האנדעלס־געזעצען אנערקענט נישט נאר בלויז סוחרים, נאר דעסגלייכען אויך בעזיצער פון אינדוסטריעלע און אלערליי אנדערע אונטערנעהמונגען און אפילו בעלי־מלאכה׳שע אנשטאלטען. און אז דער בעטרעפענדער חוב שטאמט פון א האנדעלס־טראנזאקציע.

496. א געטרייער לעזער פון ראלנא נאס.
אייער ארבייטסאונפעהיגקייט קען מען שוין צוליב אייער עלטער (איבער זעכציג יאהר) נישט קווערסטאנירען. א מניעה, איז נאר דאס געשעפט, און די אויסגעגעבענע טאכטער, מיט וועלכע איהר וואוינט צוזאמען.

497. זאלצמאן.

498. א טעגליכער לעזער פון וישניאווע גורא.
וועגען אייערע עניינים דארפט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמ. מיטברענגענדיג די צייטונג.

499. א קאלאניאל־הענדלער.
דער אפמאך האט נישט קיין שום רעכטליכע ווערט, ווייל אנ׳אנגעשטעלטער קאן נישט רעזיגנירען פון זיין רעכט צו זיין אסעקורירט אין פערזיכערונגס אנשטאלט.

פאר נישט פערזיכערען דעם אנגעשטעלטען דראהט דעם ארבייטסגעבער א געלד־שטראף אין דער הויך ביז פינף הונדערט זל., עווענטועל ארעסט אויף א טערמין ביז 3 חדשים.

500. ג. פערערמאן.
א גייסטיגער ארבייטער מוז בעקומען אין משך פון די ערשטע דריי חדשים פון זיין קראנקהייט די פולע געהאלט.

דער אונטערנעהמער האט דאס רעכט פון דער ראוינער געהאלט אראפצונעהמען די סומען, וועלכע דער אנגעשטעלטער בעקומט פון די עווענטועלע פערזיכערונגס־אנשטאלטען (קראנקען־קאסע, פערזיכערונגס־אנשטאלט פון פארפאלען א.א.וו.)

501. א בלאכארוש.
אויף אויסצוארבייטען מאכען מוזט איהר האבען א קאנצעסיע.

502. פון שקאלנא נאס.
די מיליטער־פליכטיגע פערזאנען, וועלכע האבען בלויע מאבילזאציע־קארטען ווערען נישט גערופען אויף די איצטיגע איבונגען.

503. יעקב עהרליך.
אויב איהר זענט טויב, אויף איין אויער, און דאס אנדערע איז פולשטענדיג נארמאל, דארפט איהר בעקומען קאטעגאריע „צע“.
דער פאל איז פארגעזעהען אין ארטיקעל 81 פון די מיליטערישע סאניטארע פארשריפטען.

504. ק. 182.
א מינדערעהריגער קאן נישט אויף זיך נעהמען קיין שום פריוואט־רעכטליכע פליכטונגען ממילא איז א זשירא אויף א וועקסעל פון א מינדערעהריגען לגבי איהם נישט פערפליכטענד.

505. א באלעבאסטע פון דער אלט־שטאט.
דער פערבאט אויסצוצאהלען דעם ארבייטס־לוין מיט וועקסלען איז נישט חל אויף דינסט־מיידלעך, ווייל די דאזיגע קאטעגאריע ארבייטער קאטעגאריע שפרייטען זיך נישט אויס די בעשטימונגען פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה־פרעזידענט וועגען ארבייטס־אפמאכען.

די מעכאנישע
שלאסערײ און שווייסערײ
פיהרט אויס זעמטליכע מאשין־רעפאראטורען, שווייסונגען, צופאסונג פון מאשינען־טיילען מיט גאראנטיע און
:—: געגען ביליגען פרייז :—:
J. REDER, Łódź
11 קאנסטאנטינער 11 (רוג זאכאדניא)
פריוואט־וואוינונג: גדאנסקא 20.

דער בעוואפענטער אויפשטאנד

פון 58 „סיביריאַקעס" אין יאַקוטסק

א קאפיטעל געשיכטע פון רעוואלוציאנערען קאמף געגען צאריזם.

3.

די געקומענע זעלנער האבען ארומגעצוימט אלע וועגען ארום דער „ראמאנאווקע" מיט קלעצער, און די ווענט פון די ארומיגע הייזער האבען די זעלנער דורכגעשניטען עפענונגען אויף צו נעמען די „ראמאנאווקע".

דער ביז'איצטיגער פרייער אראפגאנג אויפ'ן הויף איז פאר די בעלאגערטע פערמאכט געווארען, ביים פרוב אראפצוטראגען אומריינע וואסער זענען די בעלאגערטע בעגעגענט געווארען מיט א ביזען אויסגעשריי פון די זעלנער:

— „געהט נישט צו נאהענט, מיר וועלען דער־שיסען!"

שוין אנהייבענדיג פון 2-טען מערץ האט זיך די לאגע פון די פערבאריקאדירטע שארף געענדערט, די נערווען זענען אויסערגעוועהנליך אנגעשטרענגט געווארען יעדער מינוט האט מען געקוקט דערווארטען אן אנפאל, די זעלנער זענען מיטאמאל שטארק חוצפהדיג געווארען. פלעגען אפט נעמען די ביקס אין דער האנד און דעמאנסטראטיוו צילען אין די שומרים פון דער פעסטונג. זיי האבען אויך געווארפען שטיקער אייז און געזוכט אראפברעכען די רויטע פאהן פון דאך.

דעם 2-טען און 3-טען מערץ האבען די זעל־נער חרוב געמאכט דעם קעלער־פאני פון דער בע־פעסטיגטער הויז און האבען עטליכע מאל מיט גע־וואלד געוואלט פערמאכען די טיר פון דער ראמאנאווקע, מיט'ן ציל צו דערנעהנטערן זיך צום געפלאנטען ביינאכטיגען אנפאל.

דעם 4-טען מערץ אינדערפריה האבען די בע־לאגערטע ארויסגעשיקט צום דריטען מאל א שריפט־ליכע דערקלערונג און האבען פערלאנגט, אז מען זאל אראפנעהמען די בלאקאדע, אז מען זאל אויפ־הערען צו פראוואצירען די בעלאגערטע און אז מען זאל בעפרייען דעם פערשיקטען ניקיפאראוו. אין גע־גענפאל האבען די פערבאריקאדירטע געדראהט מיט שטעלען א בעוואפענטען ווידערשטאנד.

דעם 4-טען מערץ איז אויסגעבראכען א קריי־געריי צווישען די פאטרולען פון ראמאנאווקע און די זעלנער צוליב'ן פערמאכען די טיר און די זעלנער האבען בעקומען א ווארענונג, אז ביים ווייטערדיגען פרוב צו פערמאכען די טיר וועלען די בעלא־גערטע עפענען א פייער פון ביקסען און א ווייל ארום האט איינער פון די פאטרולען אין ראמאנאוו־קע אויסגעשאסען און האט דערהרגעט צוויי זעלנער...

אין איינע מינוט ארום האבען די ארומיגע זעלנער געעפענט א וואלפען־שיסעריי פון ביקסען.

באלד זענען די ניט־געשיצטע ערטער און די ווענט דורכגעלעכערט געווארען פון קוילען. די קוילען האבען זיך אנגעקלאפט אין די ציגעל פון אויווען, אין די בלעכדאכען, האבען אויסגעגעסט די שויבען. פון מינוט אויף מינוט האט מען געווארט אן אלגעמיינעם שטורם אויף דער „ראמאנאווקע".

שוין ביים אנהויב פון דער אטאקע איז דער־שאסען געווארען דער פערשיקטער רעוואלוציאנער יורי מאטלאכאוו, ער איז געפאלען טויט אין מאמענט פון איבערגעהן אויף דער איבערשטער רושטאוואר־ניע וואו ער איז געשטאנען אויף דער וואך.

עטוואס שפעטער איז שווער פערוואונדעט גע־ווארען אין פוס דער פערשיקטער כאצקעלעוויטש.

נאך א 20-מינוטיגער שיסעריי זענען די זעלנער פירדער אפגערופען געווארען. ס'איז אנגעקומען דער גובערנאטאר און געפאדערט אז די בעלאגערטע זאלען אהער ארויסלאזען אויף א געשפרעך.

מען האט געעפענט די פערבאריקאדירטע טי־רען. דער גובערנאטאר איז אריינגעגאנגען און די ערשטע ווער־טער זיינע זענען געווען:

— איהר האט ביי מיר פון די רייהען ארויסגע־שלאגען זעלנער, איינער איז טויט, און דער צווייטער שטארבט זיך מיט'ן טויט. פאר אזעלכע מעשים דער־ווארט אייך א שטרענגע שטראף. איך לייג אייך פאר דעריבער טאקע שוין די מינוט פערלאזען דאס הויז, דערפאר ווערט איהר ארעסטירט און איבערגעגעבען צום געריכט.

נאך א קורצער בעראטונג פון אלע בעלאגער־טע האט מען דעם גובערנאטאר ווידער געגעבען דעם זעלבען ענטפער, אז כל־זמן מען וועט נישט בעפרי־דיגען די פאדערונגען, וועלען די בעלאגערטע נישט פערלאזען די פעסטונג.

כדי מיטצוטיילען די חברים אויף דער פריי אז אין פעסטונג זענען פעראן קרבנות, האבען די בעלאגערטע צוגעבונדען צו דער רויטער פאהן א שווארצע לענטע, פון ארומיגען עולם האבען זיך דער־הערט כליפען און א געוויין...

דעמזעלבען אווענד האבען די בעלאגערטע א מאטלאכאוו, מען האט זיך געריכט, און אין דערזעל־ מאטלאכאוו, מען האט זיך געריכט, אז אין דערזעל־בער נאכט זאל אויסגעפיהרט ווערען א פלוצלונגער אנפאל. נאר ביז בעגינען איז אלץ פערבליבען רוהיג.

כדי אויסצומיידען פרישע קרבנות זענען די בע־לאגערטע אויף מארגען צוגעטראטען אויסצובויען דאפעלטע שוץ־ווענט. אנשטאפענדיג אין די צווישענ־דיקע שיכטען ערד. דעמזעלבען טאג איז דורך דער שיסעריי פערוואונדעט געווארען אין פוס דער פער־שיקטער טעריאניק.

די בעלאגערטע האבען ווידער אפגעשיקט א פראטעסט צום גובערנאטאר, ער האט אבער געענט־פערט, אז מען זאל זיך אונטערגעבען.

דעם 5-טען מערץ א זייגער דריי בייטאג האבען די צארישע זעלנער געעפענט א שטארקען ביקסען־פייער פון דריי זייטען אויף דער פעסטונג „ראמאנאוו־קא". האסמאל איז שווער פערוואונדעט געווארען דער פערשיקטער קאסטיושקא־וואלאשעניטש.

די בעלאגערטע האבען זיך צונויפגעקלי־בען אין איינעם פון די אינעווייניגסטע צימערען אויף א בעראטונג, דריי פראגען זענען געשטאנען אויפ'ן סדר־היום: ענטוועדער פארטזעצען דעם קאמף הינ־טער די באריקאדען, — מאכען א פרוב פון אן אטאקע אויף די זעלנער אדער זיך אונטערגעבען. נאך א לענגערער בעראטונג האט די מעהרהייט בע־לאגערטע בעשלאסען זיך אונטערצוגעבען, מען האט געשיקט א שליח צו מעלדען דעם גובערנאטאר וועגען אנגענומענעם בעשלוס.

אין דער פריה איז געקומען דער גובערנא־טאר, אין בעגלייטונג פון פאליציי, זעלנער און קאזא־קען. אין משך פון דער נאכט האבען די בעלאגער־טע רערזשייל פערברענט, צעבראכען און פערניכטעט דאס גאנצע געווער. חוץ די בריוונגען וועלכע מען האט פערהאלטען פאר די אנגעבליבענע חברים אויף דער פריי.

ענדליך איז אנגעקומען די טרויעריגע מינוט פון אונטערגעבען זיך. ארויסגעהענדיג פון דער פעסטונג האבען די פערשיקטע ארויסגעטראגען דעם טויטען קערפער פון דערהרגעטע חבר יורי מאט־לאכאוו. די דריי פערוואונדעטע האט מען אוועקגע־לייגט אויף א שליטען. אלע ארעסטירטע „ראמאנאוו־צעס" זענען אפגעשיקט געווארען אין יאקוטער תפיסה.

די אויספארשונג האט זיך פערענדיגט און עס איז צונויפגעשטעלט געווארען א בעשולדיגונגס־אקט געגען 56 פאליטישע פערשיקטע פאר אויפהוי־בען א בעוואפענטען אויפשטאנד געגען דער צאריש־ער מאכט.

דער פראצעס האט זיך אנגעהויבען דעם 30־טען יולי און האט זיך פערענדיגט דעם 8-טען אוי־גוסט, ער איז פארגעקומען ביי פערמאכטע טירען.

אלע פערטיידיגער זענען אראפגעקומען קיין יאקוטסק. די בערימטע רוסישע אדוואקאטען פערג־שטאם און זארודני.

אויפ'ן פראצעס האבען געהאלטען גרעסערע פערטיידיגונגס־רעדען די ארעסטירטע ווילענקין, קא־גאן, איזראאילכאן, א. א., כאצקעלעוויטש, זא. קינה און ראזענטאל.

אין זייערע לעצטע ווערטער האבען גערעדט די אנגעקלאגטע פריד, טעפלאוו, האיזמאן, לוריע, קורנאטאווסקי, קאסטיושקא, נאבראנידזע, ווילענקין, אלגא וויקער און דער נעוועגער אפיציר באר־נעווסקי. (המשך קומט).

6 קריסטליכע מיידלעך פערקלאגען א „בעל־מופת"

אז ער איז דער פאטער פון זייערע קינדער

גאנץ ווילנע לאכט פון דעם טשיקאווען פראצעס אין ווילנער געריכט

מאריץ שעריל, איז אן עכטער ווילנער יודישער טיפ. פון דעם יודישען ריסטריקט פראגער. ער איז א קורצער, א דיקער, מיט צוויי לאנגע שפיציגע רויט־ליכע באקענבערד, ער טראגט א סאמעטענע יאר־מלקע, א גרויסע צוזעלעמטע צילינדערהוט, גאלדענע אויי־גען גלעזער, צוזאמענקאפטע לאקשענע און צוריסענע האנד־שוה.

פון פאך איז ער א „וואונדערמאן" א בעל־מופת, הייסט עס. און זיינע וואונדער פראווט ער פאר זיינע חסידים אין קאפעהויז, וואו ער זיצט ביים טישעל און טרינקט איין גלאז קאלטע וואסער נאכ'ן צווייטען.

— הער אבער — רופט ער אלע ווייל, — ביטע נאך איין גלאז וואסער, אבער פריש אונד זעהר קאלט.

ברענגט איהם דער קעלנער דריי גלאז וואסער אום דער הער שעריל זאל האבען גענוג.

— הער אבער, — שרייט ער ווייטער — ביטע ברינגען זי מיר איין ציגארעטל.

ברענגט מען איהם.

— הער אבער, — פערלאנגט ער ווייטער, — ביטע זעהר, ברינגען זי מיר איינע צייטונג.

ברענגט מען איהם א צייטונג. אבער אזוי ווי צייטונגען זענען, ברוך השם, פערהאן א סך און פער־שידענע, גיט דער הער שעריל פיל צו לייענען. ער פער־לאנגט אלעמאל אן אנדער צייטונג, און אזוי ווי ער זיצט אין קאפעהויז פון אינדערפריה ביז א זייגער 4 אין דער נאכט, האט מען פון איהם צו זינגען און צו זאגען.

אבער עס טרעפט אפט, אז דער הער מאריץ שעריל טרינקט א קאפע אויך אין קאפעהויז און נישט בלויז וואסער.

דאס פאסירט דאן, ווען איינע פון זיינע חסיד־טעס צאהלט פאר איהם.

טוט דער הער „וואונדערמאן" א פרעהליכען גלעט זיינע לאנגע רויטליכע באקענבערד און שרייט אויס:

— הער אבער, ברינגען זי מיר איינע טאסעאלע גאלד טירקיש ברוין דאפעל מאקקא מיט שלאג־אבערס שוס־שפריץ!

דאס הייסט אויף פראסטען לשון א קאפע און נישט מעהר.

הער מאריץ שעריל טרינקט דאן דאס טעפעל קאפע מיט פייערליכע בעוועגונגען ווי א טערקישער סולטאן אין הארעם.

א „וואונדערמאן" איז הער מאריץ שעריל בלויז פאר פרויען, דאס הייסט, ער איז א בעל־מופת פאר די שענע שיקסלעך פון פראטער וועלכע קומען צו איהם זיך „פראווען" און זיך אויסרעדען פאר איהם זייערע שווערע הערצער.

איינע האט אוועקגעווארפען דעם חתן ווייל עס געפעלט איהר אן אנדער חתן, א צווייטע האט גע־מאכט פעטש פון איהר חתן; א דריטע וויל חתונה־האבען גראד מיט דעם חתן פון איהר פריינדין בעט זי דעם הער „וואונדערמאן", אז ער זאל בעווייזען „וואונדער" א מופת הייסט דאס, אז איהר פריינדין זאל געהר־געט ווערען פון אן אויטאמאביל, וואס איז, קארג אויך אויטאמאבילען פאהרען דאס, און קארג מענשען ווערען געהרגעט.

א פערטע האט עפעס אן עסק מיט דער פאלי־ציי, עפעס דא געמאכט האט זי מורא פאר אן אומ־גליק, בעט זי א ברכה ביים „וואונדערמאן" אז מען זאל זי נישט כאפען.

א פינפטע בעט א ברכה, אז איהרע פיינד זאלען צופלאצט ווערען און גלאט האבען א מפלה און א. וו. א. א. וו.

און דער הער „וואונדערמאן" ווינשעוועט און אלע זיינע חסידה'טעס, וואס קומען זיך צו איהם פראווען, ער ווינשעוועט זיי און אלעם גוטס. גיט זיי עצות, פערזיכערט זיי, אז זייערע פיינד וועלען האבען א מפלה, און די חסידה'טעס זענען איבערצייגט, אז דעם הער מאריצעס ברכות ווערען מקויים, און אז ער בעווייזט מופתים און זיי וואלטען פאר זייער „וואונדערמאן" נישט גענומען א זאק מיט געלט.

מאנכעס מאל בעווייזט דער הער „וואונדער־מאן" מאריץ זיינע וואונדער אויף א געהיימניש־פולען אופן. ער פערשליסט זיך אין אן עקסטרא צימער מיט א חסידה, מורמעלט עפעס געהיימניש־פולע שפרוכען מיט אויגען פערגלאצטע צו דער סטעליע. מאכט געהיימנישפולע בעוועגונגען מיט די הענד און דער „מופת" פאסירט.

פון דעם מאכט ער א לעבען.

קיין גרויסער גביר איז דער הער „וואונדערמאן" נישט. וואהרשיינליך עסט ער א שטיקעל ברויט מיט ציבעלע און טרינקט אמאל א גלאז ביר אדער א קאפע, קיין ראטשילד איז ער זיכער נישט.

איצט האט מיט דעם הער „וואונדערמאן" הער מאריץ שעריל פאסירט אן עכטע ווילנער געשיכטע. פון וועלכער יודען האבען געהאט אין די קאפע־הייזער גענוג צו רעדען, לאכען און מאכען שפאס און פון וועלכער דער הער „וואונדערמאן" אליין איז, נעבעך פערומגליקט געווארען און געמוזט געהן זיצען אין חד־גדיא.

וואהרשיינליך האט ער זיך אליין נישט געקאנט „אויסווינשעווען" און בעווייזען א „מופת".

צוערשט האבען גענומען רעדען די ווייבער פון פראטער בסוד סודות:

— וויפיל האט ער בעקומען דער הער „וואונ־דערמאן" קליינע (קינדער)?

— צוויי קליינע, האב איך געהערט.

— וואס זאגען זי? איך האבע געזעהן, דאס ער האט דריי קליינע.

— ווי א?

— איך זאג איהנען, פרוי פאלאק, איך האבע געהערט זאגען, דאס ער בעקאמען האט 4 שטיק.

— אונד איך זאגע איהנען, פרוי יעקעלעס, דאס מיר האט געזאגט די פרוי פימפעריל, דאס די פרוי צימערמאן האט איהר געזאגט, דאס...

הכלל, די ווייבער האבען אזוי לאנג „געזאגט", ביז גאנץ ווילנע האט שוין געוואוסט, אז דער „וואונ־דערמאן" הער מאריץ שעריל איז מיט מזל א פאטער געווארען פון 6 קליינע קינדער.

— ווי אזוי? — האט מען געפרעגט.

— סטייטש, ווי א? — ווי איסט דאס מעגליך?

— האבען געפרעגט די יודען אין די קאפעהייזער.

און בסך הכל האט דער הער מאריץ שעריל געפיהרט א גט־פראצעס מיט זיין פרוי ווייל זי האט נישט געהאט קיין קינדער.

א קדיש האט ער געוואלט נעבעך האבען, מי דאס לעבען, איז דער הער מאריץ שעריל, דער „וואונדערמאן" אוועק פון זיין פרוי, א יאהר צייט האט ער געלעבט מיט דער רביצין הייסט עס, אבער דאס געריכט האט נישט אנערקענט זיינע רעכט. דער ריכטער האט נישט געוואלט געבען א גט און געהאט פעראורטיילט דעם „וואונדערמאן" צו געהן ווידער לעבען מיט זיין פרוי.

אט דער כארט יודען איז א מערקווירדיגער טיפ אין ווילנע, זיי זענען עכטע „דייטשען" דערפאר אבער זענען זיי יודען און אויך האלבע גוים. מען קאן פון זיי נישט דערגעהן א כאלק.

(ווייטער קומט)

אויפ'ן טויטען־בעט דערצעהלט די יודישע מאמע דעם סוד פון איהר לעבען

די מאמע פון די יודישע קינדער בעט פאר'ן טויט א גלח...

פון פאריז שרייבט מען:

זאל עס זיין אמת? — איז טאקע מעגליך אזא אויסטערלישע פאסירונג? — אבער די יודען אין די קאפעען פון רעפובליק דערצעהלען די געשיכטע און רופען אפילו אן דעם נאמען פון א גאנץ אנ־געזעהענעם יודען מיט וועלכען די פאסירונג איז געשעהען. די געשיכטע דעקט אויף דעם פאר־האנג פון פאריזער פאמיליען־לעבען און ספעציעל פון די יאהרען נאך, עס האבען זיך דא בעוויזען די ערשטע עמיגראנטען. די געשיכטע איז ווירקליך גאר אן אויסערגעוועהנליכע.

א יוד איצט גוט בעקאנט אין פאריז איז מיט א 40 יאהר צוריק געקומען קיין פאריז. ער איז דעמאלט געווען יונג, אנגעקומען ארים פון איינזאם. ער האט זיך בעקענט מיט א יונגער פרוי. פערליבט זיך אין איהר און געוואלט חתונה האבען. האט ער איהר געזאגט: — איך בין א יוד און דו ביסט פון וועלכען גלויבען?

האט די פרוי געענטפערט: —

— איך בין אויך א יודישע! — נאר איך בין דא געבוירען געווארען. מיינע עלטערען און זיי דעם זענען שוין געווען אין פראנקרייך, קיין יודיש קען איך נישט, נאר א יודישע בין איך אויך...

האבען ביידע חתונה געהאט לויט'ן יודישען דין.

עס זענען אוועק יאהרען, מען האט געהאט צוויי קינדער. רייך געווארען, די צוויי מיידלעך זע־נען אויסגעוואקסען גוטע יודישע טעכטער. און ווי אלע יודישע מיידלעך אין פאריז, האבען זיי ווע־ניג געקענט יודיש, אבער זיי האבען ביידע חתונה געהאט מיט יודישע בחורים. לויט'ן יודישען דין, אין א שוהל, טאטע מאמע זענען געווען גליקליך. געפיהרט די קינדער צו דער חופה. געהערט מיט טרעהרען אין די אויגען דעם רב'ס ברכות. די מאמע האט אפילו ביידע מאל בעת די חופה צערע־מאניעס מעהר געוויינט: — נו — האט מען גע־טראכט: א מאמע! — א יודישע מאמע וויינט!

— וועט זי אויסבעטען א בעסער מזל פאר איהר קינד! און דאס לעבען איז זיך געגאנגען ווייטער. דאס פאלק איז אלט געווארען. געלעבט זיך שטיל זייערע עלטערע יאהרען, גוט, רוהיג, מיט נחת און פרנסה. בלויז צום מקנא זיין!

ווערט די אלטע מאמע קראנק. רופט מען דאק־טוירים, קינדער און איידעמס קומען זיך צונויף, אלע פערווארנט, אלע פערטרויעט; — דער מא־מע'ס לאגע ווערט ערגער און ערגער! — אין טאג קומט דער דאקטאר ארויס פון איהר צימער מיט א טרויעריגער בשורה: — איך מוז אייך זאגען, צו מיין טיפען צער און אייער מוטער'ס צייט איז שוין געצעהלט... ווערען אלע נאך טרויע־ריגער און געהן ארום אויף די שפיצען פינגער אין דער שטוב און קוקען מיט אנגסט אויף דער בלאסער אלטער מאמען, וואס אטעמט שוין מיט איהר לעצטען אטעם, און כארכעלט שוין צו אויך...

נאר מיטאמאל נעהמען זיך בעוועגען איהרע ליפען, בויגט מען זיך צו, זאגט זי קוים: —

„אלען — — אלע — — ארוים — — —

דער טאטע אליין... זאל בלייבען...

לאזט מען איבער דעם טאטען מיט זיין לעצ־טען פריינדין.

הויבט די קראנקע זיך אויף מיט די לעצטע כחות און טרעהרען נעהמען פליסען פון איהרע אויגען.

.... מאן מיינער, זאלסט מיר מוחל זיין — — איך האב דיר א גאנץ לעבען גענארט. איך האב א גאנץ לעבען געטראגען א שטיין אויף מיין הארצען... זאלסט מיך איצט נישט פערשטויסען, אויב איך וועל דיר זאגען דעם אמת, איך האב געטריי אבגעגעבען מיין לעבען דיר און אונזערע קינדער... זיי מיר מוחל — אבער איך בין קיין יו־דישע נישט געווען... איך בין א קריסטין. און איצט אין די לעצטע מינוטען פון מיין לעבען... זאג איך דיר אויס — — דיר און די קינדער... זיי מיר מוחל — אבער רוף, רוף... א גלח! —

דער מאן איז איינגעצאגען איפגעטרייסעלט גע־ווארען פון דער ידיעה, די קינדער אויך... וואס זאל מען טון? — דער מאן איז אוועקגעלאפען צו א רב פרעגען, וואס צו טון. האט דער רב געפסקנט:

— טוט דעם ווילען פון דער שטארבענדער!

און אין דער פערוויינטער שטוב געקומען א גלח. געזאגט ידוי מיט דער פרוי. איהר אלעם מוחל געווען און נאך געזאגט עטליכע הארציגע ווערטער דער פאמיליע.

מען האט זיי פיל נישט געדארפט בעטען פאר דער מוטער. זיי זענען ווייט געווען פון נישט מוחל זיין איהר. איהר סוד, איהר לעבען איז געווען בלויז ליבע און איבערגעגעבענהייט צו די קינדער, מען האט געמאכט א שטילע לויה. די־הערגעגדע סצע־נעס האבען זיך אפגעשפילט ווען די יודישע משפחה האט געפיהרט די נישט יודישע מוטער אויפ'ן בית עולם.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאראוירען־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקה.

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

אויפנעהמשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעכטען אויך אין לאגשבוצאש, זונטאג 12 פון 10—11 און פון 2—4

זומער-קאלאניעס
פאַר האַנדעלס און ביורא-אנגעשטעלטע

דער פעראיין פון האנדעל און ביורא-אנגעשטעל־טע, ווארשא, מילא 7, ארגאניזירט היינטיגעס יאר זומער-קאלאניעס אין זאקאפאנע, נאפאס און קוד־סיר. כדי מעגליך צו מאכן די ברייטע מאסן האנד־לעלס-אנגעשטעלטע צו פערברענגען זייער זומער־אורלויב פאר ניט קיין טייערן אפצאהל און אין חברישער סביבה די קאלאניעס וועלן זיך געפונען אין שכנות מיט די קאלאניעס פון דעם פאלקס־אוניווערזיטעט.

אין קוטיר געפינט זיך די קאלאניע צווי שען די בערג. דער קאסט פון 1 מאנאט שוין מיט רייזע-הוצאות 155 גילדען. די קאלאניע ווערט גע־עפענט דעם 15־טען יוני.

אין זאקאפאנע וועט די קאלאניע זיך גע־פונען אין א גרויסע ווילע מיט אן אייגענעם קלוב־זאל. דער קאסט פאר א חודש מיט גוטע וואוינונג און רערנעהרונגס-פערזארגונג שוין מיט (רייזע־הוצאות 250 גילדען. די קאלאניע וועט זיך אנ־הויבען דעם 1־טען יוני.

ס'ווערט אויך ארגאניזירט א צווייטע קאלאניע אין זאקאפאנע אויף דער סלאוואקישער זייט (אין דעם טשעכישען קור-ארט טאטראנס, א קאטליצא — העל־לענהיים) דער קאסט פון 1 חודש בעטרעפט פון 300 ביז 400 גילדען.

אין נאפאט וועט זיך די קאלאניע געפונען אין א וואלד הארט ביים ים. די קאלאניע איז פער־זעהן מיט אלע בעקוועמליכקייטען (עלעקטרי קא־נאליזאציע און וואסער-לייטונג). דער קאסט און פול־שטענדיגער אויסהאלט מיט רייזע-הוצאות 290 זל. די קאלאניע ווערט געעפענט דעם 1־טען יולי.

ס'ווערען אויך אנגענומען איינשרייבונגען אויף 2 וואכען, פון יעדן 1־טען און 15־טען. פראווינצער וועלכע ווילען געניסען פון די זומער-קאלאניעס קא־נען איינשיקען געלד אויף אונזער קאנטא אין פ. ק. א. 20707. אינפארמאציעס שר פטליכע ערטיילט דער סעקרעטאריאט פון פעראיין, ווארשא, מילא 7, נאך איבערשיקען פאסט-מארקען.

טאַנץ-אקט פון אַ שולע
פאַר פלאַסטיק, ריטמיק און טאַנץ

זונטאג דעם 25־טען ר.ח. קומט פאר אין שטאַטישען טעאטער א פייערליכער טאנץ-אקט פון די שילערינס פון פרל. ז. קרוש און מ. אלפערן.

די פארשטעלונג נעהמט ארום גימנאסטיק, ריטמיק און טענץ ווי אויך קינדער-שפילען.

די ראיזגע פארשטעלונג האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג.

צו די שטאַט-ראַט-וואַהלען אין קאנסטאַנטין

(—) דעם 29־טען מאי קומט פאר די שטאַט־ראַט־וואהלען אין קאנסטאנטין, ס'וועלן פיגורירען 2 יודישע ליסטען: א פעראייניגטע פון „מזרחי", „אגוד־ה" ציוניסטישע און אונפארטייאישע. די צווייטע ליסטע איז פון די רעכטע „פועלי־ציון".

טורנעע פון „ארט"-אַרטיסטען

ווי מיר דערוויסען זיך, פאהרען די בעליבטע ארטיסטען פון טעאטער „ארט" פרל' שיינע מרים און רושינאן די טעג ארויס אויף א טורנע א בער פוילען.

די גאסטראלען פון די ארטיסטען ווערען אין די שטעט וואו זייערע ארויסטרעטונגען זענען אנאנסירט ערווארט מיט גרויס אינטערעסע.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

ג. אנטאָניעוויטש (פאַביאַניצקער 50), בּ. כאַנדזשינסקי (פּיעטריקאָווער 164), ו. סאָקאָלע־וויטש (פּושע אַזר 19), רעמבערלינסקי (אַגדזשעיאַ 28) י. זונדעלעוויטש (פּיעטריקאָווער 25), קאָספּערקע־וויטש (זגיערזשער 54), טראָוקאָווסקאַ (בּזשעזשי־נער 56).

„אילוסטרירטער פוילישער מאַנטשעסטער"

אונטער דער רעדאקציע פון אלי באָרוכין איז ערשינען דער מאַי-נומער פון דער לאָדזער צייט־שריפט פאר ווירטשאפטליכע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע פראגען „אילוסטרירטער פוילישער מאנ־שעסטער" מיט ארטיקלען פון:

האנדעלס-מיניסטער עאוגעניוש קוויאטקאווסקי פראפ. א. קושישאנאווסקי, ד"ר אלעקסי באָזאל־סקי, ד"ר ל. וויסקינד, ד"ר אריה טארטאקאווער, נאט־על ניק ערווארד ראסעט, אלי באָרוכין, אדוואר־קאט לעווינסאן, אסקאר בערמאן, נ. שבעט, סטא־ראסטע אלעקסי רושעווסקי, מיעטשיסלאוו הער־ווייטש, יול אן טובים, ראל א. אנר.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט און עסטע־טיש ארויסגעגעבען.

מאריס ליאַמפּע
הויבט אן צו שפּילען אין לאדז

היינטיגען שבת הויבט אן אין יודישען טע־אטער אין „פילהאַרמאָניע" צו שפּילען דער בע־קאַנטער אַקטיאָר ה' מ. ליאַמפּע, וועלכער האט זיך פאַראיאָהרען קונה שם געווען מיט אַ רייהע אינ־טערעסאַנטע אויפפיהרונגען.

פּערטיילונג פון קהלה-קויהלען

אלע, וואָס האָבען זיך רעגיסטרירט אויף קויה־לען, ווערען אויפגעפאָדערט צו קומען אין די ענט־שפּרעכענדע ביוראָס פון 10—8 אָוועגד. אין לויהן־וועבער-מייסטער-פעראיין ווערט היינט פערטיילט לויט די גאַסען: בזשעזשינער, מלינאַרסקאַ, בערעק יאָסעלעוויטש און פּעפּער-גאַס. מאָרגען — די רעשט גאַסען.

פאָרטזעצונג פון דער קרן-היסוד-אַקציע אין לאדז

דער פערטרעטער פון „קרן-היסוד" דירעקטאָר־יום, ה' אשר קאַלאַדני פון תל-אביב איז צוריקגע־קומען קיין לאָדז, כדי דאַ פאָרטזעצען די אַקציע לטובת דעם קרן היסוד.

ה' קאַלאַדני, וועלכער האט זיך בעטייליגט אין דעם היי־יאָהריגען קה"י-קאמפּיין אין אונ־זער שטאָט ביז פאַר פסח, האָט די לעצטע וואָכען געוויילט אין ווילנאַ, וואו ער האָט מיט גרויס ער־פאָלג אָדורכגעפיהרט די אַקציע פאַרן „קרן-היסוד".

מעלדונג

קאָמוניקאַט.

קאָמיטעט פון פּראָ-פּאַלעסטינאַ אַרבּייטער-קאָנגרעס.

אַלע פערשפּרייטער פון קאָנגרעס-קאַרטען ווע־רען אויפגעפאָדערט צו קומען היינט, דעם 21־טען 8 אַ זייגער אָוועגד אין לאָקאַל לאַגעווניצקאַ 4.

דירעקציע

9966

הולך בתום ילך בטח,
ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו וקיעי, קני כל חורש — תא:
דין אלו ימי וכל מי כנישו — תא:
דירי אַרעא ספרי וּרשמי רשו — תא:

קענען ניט איבערגעבען דאָס רעַ־יעלקייט פון דער אַלט-בעוואוסטער רעכטסקאָנסולטאַציע-ביוראָ פון ה' מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17 (זאַכאַדניאַ 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געהו־טענהאַפּט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעַ־לאַציעס. אַרוואַלאַניעס. סלאָוזולעס. זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, וועגען דירות און אַרזשאַנד ראָזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג ד. מאַנעלאַ, פּעטריקאָווער 17.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָ־לאָגישע און נערוועך-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאָמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאַכם. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

צאָהן-אַרצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אָן פון 10—2 און פון 4—7

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען.
ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען.
בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3 ביז 5 נאַכם.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראַנקהייטען פון די ביינער, גלידער, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער. אייגענע פּראַצאָוניע פון וועמליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: קלאַרקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע גאַרסעטען. א. ה. נעמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכם.

וועכנעריז־ קליניק
כירורגישע
„SANATO"
אַגראַדאָוואַ 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פּרייז פון אַ געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.

Wystrzegać się naśladownictw o podobnym brzmieniu

חכם מה הוא אומר?
מה העדות והחוקים והמשפטים
אַז דו ווילסט וויסען אַ תירוץ זאָלסטו קומען אין די
ביוראָ „עקספּרעס"
וועלכע געפינט זיך אויף פּיעטריקאָווער 16 און פאַלורניאָוואַ 3, אונטער דער אָנפיהרונג פון די ה"ה דרעכסלער און סקאַטשילאָס, וועלכע זענען בעקאַנט אַלס ספּעציאַליסטען פון מאַכען פון פּראָסטען געלד.
מ'מערט ערלעדיגט ועמטליכע סאָנדראָזע כראָזאָם, ווי קלאַגעזעלע ואַבעזפּיעטשעניען, אונפידעגיעס ווי אויך סקאַר־באָווע און אָפּעראַט מילואַר־יעם. מ ווערען ערלעדיגט פערשיידענע דירות-אַנגעלעגענהייטען, איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען, גאַראַנטירט פאַר רעעלע בעהאַנדלונג.
בעמערקונג: פאַר אונבעמיטעלטע אומזיסטע בעראַטונגען טעגליך פון 2 - 3 נאָכמיטאָג.
ביוראָ „EXPRESS" פּעטריק. 16, טעל. 168-59

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, אַלע סאָרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 5—9 אָוו.

מעבעל
פון אַ שפּייזעצימער
געלעגענהייטליך
צו פערקויפען.
נאַרוטאָוויטשאַ 42 ח. 12.
צו בעזיכטיגען ביז 11 פריה און פון 3—5 נ"ם.

וויכטיג פאַר
זאָקען-פאַבריקאַנטען
איך נעם אָן פערשידענע אָבשפּרינגער צו שפּולען
26 פּראַנציסקאַנער 26
איזראַעלעוויטש

השבת אבדה
ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ אינקאַסאָ-קוויט 3' Staromiejski Bank Lubowy Kościelna 4 ' 5611 אויף אַ וועקסעל פון 300 זל. צאָהלבאַר דעם 12. 5. ד. י. אַבצוגעבען צו י. פּאָפּעראָוויטש זגערזשער 38.
5569

השבת אבדה
ס'איז מיר געגנב'עט געוואָרען 3 בּאַנקאָ-וועקסלען צו 500 זל. אויסשטעלער וואָלף רע־זע בלאָם. די וועקסלען זע־רען ערקלערט פאַר אומגילטיג אָבצוגעבען 7 פּיאָטקאָווסקאַ 7 (כאָינע) צו הערש לייב בלוזנאָווסקי.
5569

UWAGA!
Fabrykanci „COTTON"
Fachowiec branży pończoszniczej (specj. „Cotton") obeznany ze wszystkiem działami pracy (z Księgow. fabryczną włącznie) pragnie zmienić posadę jako Kierownik, ew. pomocnik, gł. magazynier lub inne odpowiedzialne stanowisko. Oferty sub. „Cotton" do administr. pisma.

Dr. med. W. Eychner
גינעקאָלאָג אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134—72
נעמט אָן אינדערהיים פון 2-3 פ. מ. פון 7 ביז 9 נ. מ.
אין קליניק „סאַנאַטאָ" אַגראַדאָוואַ 10 פון 12-1.

קלאַנג-פילם-טעאַטער
„MIMOZA"
Kilińskiego 178.
היינט און ווייטערדיגע טעג! פּרעמיערע פון קלאַנג-פילם
חתונה-מאַרש
אין די הויפּט-ראָלען:
עריק פאָן שטראָהיים און פּאַי ווראַי.
אָפּאָנעמענטען און פּריי-בילעטען אונגילטיג. ביטע קוקענדיג אויף די גרויסע קאָסטען פון בילד זענען די פּרייזען פון די פּלעצער ניט געהעכערט. אָנהויב פון די סעאַנסען אין וואָכען-טעג 5.30, שבת, זונטאָג און חגאות 3.30 נאָכם.

מעדכען-גימנאַזיום
פון
MARJI HOCHSTEINOWEJ
WÓLCZANSKA 23, TEL. 214-27.
נייע שילערינס אויף דאָס 1930/31 שול-יאָהר ווערען איינגעשריבען טעגליך פון 9 ביז 2 אוהר.

8 קל. רעליגיעזע גימנאַזיום פון דער געזעלשאַפט „תורה ודרך ארץ" אין לאָדז
„בית אלפנא"
צעגעלניאַנאַ 60
טעלעפ. 176-46
די עקזאַמענס צום נייעם שול יאָהר דויערען ביז דעם 8. VI.
שילער ווערען אָנגענומען טעגליך פון 9 ביז 1
שילער וועלכע האָבען געענדיגט אַ רעגירונגס פאָלקס-שול ווערען אָנגענומען אין די IV קלאַס אָן עקזאַמענס (מיט ספּעציעלע הנחות)
די דירעקציע.
6950

Dr. ADAM **GROSGLIK**
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און ליכטבעהאַנדלונג
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט

Dr. Med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8—11 פאָרמ. און פון 5—9 אָוועגד.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאָרמ.
בעזונדערער וואַרטע זאַל פאַר פרויען.

אַ צימער
פאַר 2 יונגעלייט ווערט געזוכט צו דינגען אין ראַ־יאָן פון פּושעיאַזד, פּיעטרי־קאָווער און שענקעוויטשאַ אָפּערטען אין אַדמיניסטר. אונט. „צימער".

LEKARZ DENTYSTA
ש. ליבערמאַן
ציין-כירורג
11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנטינער) 46, טעל. 172-06
נעמט אָן פון 1—7 אָוונט
צו לעטשביליצע - פּרייזען.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6—זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינפון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג ניט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ 4 „
פאַר אַ מילימעטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.